

Dahiliye

Akıl Notları

Özet . Pratik . Referanslı

Editör:
Uzm. Dr. Yavuz FURUNCUOĞLU

- ✓ Dahiliye **Temel Kitaplarının Özetleri**
- ✓ Poliklinik Pratiğinde Gerekli **Referans Bilgiler**
- ✓ Algoritma, Tablo ve Şemalarla Sunulan **Pratik Yaklaşım**
- ✓ Uluslararası **Tanı ve Tedavi Kılavuzları**
- ✓ Bilinmesi Gereken **Önemli Ayrıntılar**
- ✓ Tüm Testlerin **Anlamları ve Yorumları**
- ✓ Uyarılar, Önlemler ve **Nokta Bilgiler**

GÜNEŞ TIP KİTABEVLERİ

Dahiliye

Akıl Notları

Referans Kaynaklar Sizin İçin Özetlendi !

Editör: Uzm. Dr. Yavuz FURUNCUOĞLU

GÜNEŞ TIP KİTABEVLERİ

ÖNSÖZ

Dahiliye tıbbın temel taşlarından biridir ve içinde birçok yan dalı barındırır. Bu nedenle iç hastalıkları kitapları çok kapsamlı ve teferruatlıdır.

Bu kitabın yazılmasının amacı; teferruatlardan arındırılmış ve işin özünü veren, bir el altı, akıl kitabının oluşturulmasıdır.

Kitapta ayrıntılara girilmemeye çalışıldı ancak nadir olarak görülebilen de önemine binaen bazı bilgilere ise yer verildi. Bazı önemli bilgiler, dikkat çeken ünlemler ile ayrı bir kutucuk halinde sunuldu. Algoritmalar mümkün olduğu kadar ilave edilmeye çalışıldı.

Acilde veya poliklinikte hastaya yapılması gerekli olan işlemler tablolar veya şemalarla özetlendi. Konu uzun olarak anlatılmadı. Daha çok önemli olan noktalar belirtildi.

Yatan hastalarda ve bakım hastalarında yapılması gerekenler ayrıca vurgulandı. Bu nedenle bazı konular tekrarlınsa da ilave bilgiler ihtiva etmesine özen gösterildi.

Kitabın sonunda önemli olarak görünen bazı tetkiklerin ve sonuçlarının ayırıcı tanısı ve değerlendirmeleri özetlendi.

Bu kitap; dahiliye, acil hekimleri, pratisyen hekimler ve aile hekimleri için hazırlanmış olmasına rağmen; kardiyoloji, enfeksiyon hastalıkları ve göğüs hastalıkları uzman ve asistanlarının da istifadelerine sunulmuştur.

Bu eserin hazırlanmasında her aşamada yardımını esirgemeyen Güneş Tıp Kitabevlerine ve çalışanlarına teşekkür ederim.

Saygılarımla

Dr. Yavuz Furuncuoğlu

25.8.2012

İÇİNDEKİLER

ENDOKRİNOLOJİ 1

Hipofiz ve Hipotalamus Hastalıkları	1
Prolaktinoma	8
Büyüme Hormonu (GH) Fazlalığı	10
Hipopituitarizm	11
Diyabetes İnsipitus	14
Tiroid Hastalıkları	16
Hipotiroidi	17
Hipertiroidi	20
Tiroidit	25
Ötiroid Hasta Sendromu	26
Tiroid Nodülleri ve Kanseri	26
Surrenal Hastalıkları	28
Surrenal Yetersizliği	28
Surrenal Krizi	31
Cushing Sendromu	32
Hiperaldosteronizm	35
Feokromasitoma	37
Adrenal İnsidentalomalar	39
Diabetes Mellitus	40
Akut Komplikasyonlar	46
Ketoasidoz	47
Hiperosmalar Koma	48
Kronik Komplikasyonlar	49
Metabolik Sendrom	50
Hipoglisemi	50
Adacık Hücre Tümörleri	52
Ailesel Lipid Bozuklukları	53
Kalsiyum Metabolizması	55
Hiperkalsemi	56
Hiperparatiroidi	58
Hipokalsemi	60
Osteomalazi ve Raşitizm	61
Erkek Osteoporozu ve Sekonder Osteoporoz	63
Paget Hastalığı	64
Erkek Hipogonadizmi	65
Seksüel Farklılaşma Bozuklukları	67
İnfertilite	69
Multipl Endokrin Neoplazi (MEN)	72
Karsinoid Tümörler	73
Otoimmün Poliglandüler Sendrom	74
Gebelikte Antihipertansif İlaç Kullanımı	75
Hirsutizm	76

GASTROENTEROLOJİ	77
Disfaji	77
Dispepsi	77
Gastroözefageyal Reflü Hastalığı (GÖRH)	80
Barrett Özefagusu	81
Peptik Ülser	82
Helicobacter Pylori İnfeksiyonu	86
Akut İshal	86
C. Difficile Koliti Tedavisi	90
Kronik İshal	91
Karın Ağrısına Yaklaşım	95
Bulantı-Kusma Nedenleri	99
Kilo Kaybı Nedenleri	101
Çölyak Hastalığı	104
İrritabl Barsak Sendromu	105
Kabızlık	106
Divertikülozis	106
Alt Gastrointestinal Kanama (Alt GIS Kanama)	107
Üst Gastrointestinal Sistem Kanaması (Üst GIS Kanama)	109
İnflamatuvar Barsak Hastalıkları (İBH)	112
Crohn Hastalığı	113
Ülseratif Kolit	114
Akut Mezenter İskemi	115
İskemik Kolit	115
Akut Pankreatit	117
Kronik Pankreatit	119
Kolestaz	122
Safra Taşları ve Akut Kolesistit	122
Koledokolityaz ve Kolanjit	125
Primer Sklerozan Kolanjit	125
Primer Biliyer Siroz	126
Hepatomegaliye Yaklaşım	127
Serum Transaminaz Yüksekliğine Yaklaşım	128
Sarılık	130
Hepatit A (HAV) ve Hepatit E (HEV)	131
Hepatit B (HBV) ve Hepatit D (HDV)	131
Hepatit C (HCV)	133
Otoimmün Hepatit	134
Gebeliğe Özgü Karaciğer Hastalıkları	138
İlaçla İlişkili Hepatit	138
Alkolik Karaciğer Hastalığı	139
Nonalkolik Yağlı Karaciğer Hastalığı	139
Kalıtısal Hemokromatoz	140
Alfa 1 Antitripsin Yetersizliği	141
Wilson Hastalığı	141
Siroz	142
Varis Kanamaları	144

Asit ve Spontan Bakteriyel Peritonit	144
Hepatik Ansefelopati	145
Hepatorenal Sendrom	145
Karaciğer Transplantasyonu	146

HEMATOLOJİ 147

Anemi	147
Demir Eksikliği Anemisi	151
B ₁₂ ve Folat Yetersizliği	151
Hemolitik Anemi	155
Paroksizmal Noktürnal Hemoglobinüri	158
Mikroanjyopatiler	158
Trombotik Trombositopenik Purpura (TTP)	159
Hemolitik Üremik Sendrom	159
Talasemiler	159
Orak Hücreli Anemi	161
Eritrositoz	162
Trombositopeni	163
Trombositoz	166
Nötrofili	166
Eozinofili	167
Nötropeni	169
Lenfositopeni	171
Lenfositoz	172
Monositoz	173
Pansitopeni	173
Aplastik Anemi	174
Miyelodisplastik Sendrom	177
Miyeloproliferatif Sendromlar	178
Polisitemi Vera	180
Kronik Myeloid Lösemi	182
Miyelofibroz	183
Esansiyel Trombositemi	184
Multipl Myelom	187
Amiloidoz	189
Kanama Bozuklukları	189
Hemofili	192
Von Willebrand Hastalığı (VWH)	193
Yaygın Damar İçi Pıhtılaşma (DIC)	194
İdiopatik Trombositopenik Purpura (ITP)	195
Trombofiliye Yaklaşım	196
Antifosfolipit Antikor Sendromu	199
Transfüzyon	200
Lenfadenopati	202
Splenomegali	203
Vitamin Eksiklikleri	204

NEFROLOJİ 205

Hiponatremi	205
Uyumsuz ADH Sendromu	208
Hipernatremi	209
Hiperkalemi	210
Hipokalemi	212
Hipomagnezemi	213
Hipofosfatemi	214
Hiperfosfatemi	214
Metabolik Asidoz	215
Metabolik Alkaloz	218
Solunumsal Asidoz	219
Solunumsal Alkaloz	220
Akut Böbrek Yetersizliği	222
Hepatorenal Sendrom	229
Glomerülonefrit (Nefritik)	231
Nefrotik Sendrom	234
Sekonder Hipertansiyon	237
Renovasküler Hipertansiyon	238
Kronik Böbrek Yetersizliği (KBY)	239
Pulmoner Hastalıklarla Birlikte Olan Yaygın Böbrek Hastalıkları	241
İdrar Yolu Tıkanması	242
Renal Arter Tıkanma Nedenleri	244
Renal Kolik	246
İmmün Supresif Ajanların Yan Etkisi	247

ROMATOLOJİ 249

Artrite Yaklaşım	249
Romatoid Artrit	254
Sistemik Lupus Eritematozus (SLE)	258
İlaçla İlişkili Lupus	260
Sjögren Sendromu	260
Seronegatif Spondilartropatiler	263
Ankilozan Spondilit	265
Psöriyatik Artrit	266
Reaktif Artrit	267
İnflamatuvar Barsak Hastalığı ile İlişkili Artritler	267
Kristal İlişkili Artropatiler	268
Hiperürisemi	268
GUT	269
Kalsiyum Pirofosfat Birikimi Hastalığı	270
İnflamatuvar Miyopatiler	271
Polimiyozit	271
Dermatomiyozi	271
Skleroderma	272

Vaskülit	275
Wegener Granülomatozu	278
Churg Strauss Anjiti	278
Mikroskopik Polianjit	278
Poliarteritis Nodosa (PAN)	279
Polimiyalji Romatika	279
Dev Hücreli Arterit	280
Takayasu Arteriti	281
Buerger Hastalığı	281
Fibromiyalji	281
Erişkin Stil Hastalığı	283

GÖĞÜS HASTALIKLARI 285

Öksürük	285
Dispne	289
Wheezing	289
Hemoptizi	290
Mediastinal Kitleler	291
Kronik Obstruktif Akciğer Hastalığı (KOAH)	291
İntersitsiyel Akciğer Hastalığı	298
Plevral Efüzyon	301
Pulmoner Emboli	302
Pulmoner Hipertansiyon	308
Tek Akciğer Nodülü	308
Sarkoidoz	309
Uyku Apne Sendromu	309
Pnömoni	310

İNFEKSİYON HASTALIKLARI 315

Mikrobiyolojinin İlkeleri	315
Splenektomili Hastalara Yaklaşım	316
Kateterle İlişkili İnfeksiyonlar	316
Clostridium Difficile Koliti	317
Endokardit	317
Nötropenik Ateş	319
Nedeni Bilinmeyen Ateş	322
İnsan İmmün Yetmezlik Virüsü (HIV)	324
İnfeksiyon Kontrol Önlemleri	329
Menenjit	330
Cinsel Yolla Bulaşan Hastalıklar	334
Yumuşak Doku İnfeksiyonları	336
Seyahat Tıbbı	338
Antibiyotikler	339

KARDİYOLOJİ 363

EKG.	363
Noninvaziv Kalp Testleri	367
Koroner Stentler	369
Göğüs Ağrısı	370
Bypass Endikasyonları.	378
Akut Koroner Sendrom	379
Konjestif Kalp Yetersizliği	390
Kardiyomiopatiler ve Miyokardit	398
Akut Miyokardit.	401
Perikard Hastalıkları	402
Atriyal Fibrilasyon.	405
Bradikardiler	408
Ani Kardiyak Ölüm.	408
Senkop	409
Ödem	411
Kardiyak Arrest	412
Hipertansiyon.	414
Pulmoner Hipertansiyon	418
İnfektif Endokardit	421
Aort Anevrizması	425
Raynaud Hastalığı	426
Derin Ven Trombozu	426
Kalp Transplantasyonu.	429

SIK GÖRÜLEN HASTALIKLARIN TARANMASI 431

Hiperlipidemi Taraması.	431
Diabetes Mellitus Taraması.	434
Kanser Taraması.	435
Erişkinde Aşılama Önerileri	437
Besin Takviyeleri ve Bitkisel İlaçlar	440
Hipertansiyon.	443
Vertigo	446
Kilo Kaybı	447
Yorgunluk	447
Kronik Öksürük	448
Kronik Alt Ekstremitte Ödemi	448
Pulmoner Emboli (PE).	449
Hastaneye Yatan Hastada Gastrointestinal Profilaksi.	451
Kronik Hastalıkların Preop ve Postop İzlemi.	452
Hastanede Yatan Hastada Beslenme	453
İntoksikasyonlar	455
Senkop	460
Toplumda Kazanılmış Pnömoni	461
Akut Astım Alevlenmeleri.	463
KOAH Akut Alevlenme.	463

Akut Solunum Yetersizliği	466
Şok	468
Sepsis	471
Teratojen İlaçlar	472
Gebelikte Hipertansiyon	472
Gebelikte Diyabet	474
Gebelik ve Tiroid Hastalıkları	474

ÖNEMLİ HATIRLATMALAR 475

ENDOKRİNOLOJİ AKIL NOTLARI

Referans Kaynaklar Sizin İçin Özetlendi !

HİPOFİZ VE HİPOTALAMUS HASTALIKLARI

- **Hipotalamus hormonları:** CRH, TRH, GHRH, Somatostatin, Dopamin
- **Ön Hipofiz hormonları:** ACTH, TSH, FSH, LH, GH, Prolaktin
- **Arka Hipofiz hormonları:** ADH, Oksitosin

Ön Hipofiz Hormonları ve İşlevleri					
Hormon	Artıran	Azaltan	Fazlalık	Eksiklik	Hedef Organ
ACTH	CRH, stres	Yüksek kortizol	Cushing sendromu	Adrenal yetmezlik	Adrenal bezler
TSH	TRH	Yüksek T ₄ ve/veya T ₃	Hipertiroidi	Hipotiroidi	Tiroid
LH/FSH	GnRH	Gonadal seks steroidleri		Hipogonadizm	Gonadlar
GH	GHRH, hipoglisemi, dopamin	Somatostatin	Çocukluk: Devlik (gigantizm) Yetişkin: Akromegali	Çocukluk: Boy kısalığı Yetişkin: Kendini kötü hissetme	Karaciğer
Prolaktin	Gebelik, emzirme, TRH, stres	Dopamin	Galaktore, hipogonadizm	Emzirememe	Birden çok

Arka Hipofiz Hormonları ve İşlevleri					
Hormon	Artıran	Azaltan	Fazlalık	Eksiklik	Hedef Organ
ADH	↑ ozmolalite; hipovolemi	↓ ozmolalite	UADHS	Diyabetes insipidus (DI)	Böbrekler, kalp ve damar sistemi
Oksitosin	Uterus, serviks ve vajenin gerilmesi; meme ucunun uyarılması; etkisini östrojen artırır			Doğum için gerekli değildir	Uterus, memeler (düz kasların kasılmasına yol açar)

Hipopituiterizm Nedenleri

Genetik Bozukluklar

Pituiteriyotropik hormon gen bozuklukları

Pituiteriyotropik hormon reseptör gen bozuklukları

GHRH reseptör bozukluğu

GnRH reseptör bozukluğu

TRH reseptör bozukluğu

Pituiter hormon gen bozuklukları

Gonadotropinler: LH b ve FSH b-subunit gen bozuklukları

Büyüme hormonu: BH gen bozuklukları

Tirotropin: TSH b-subunit bozuklukları

Çoklu hormon (BH, PRL, TSH) bozuklukları: Pit-1 geni ve Prop-1 gen mutasyonlarına bağlı

Pituiter hormon reseptör genetik bozuklukları

Büyüme hormonu reseptör bozuklukları: BH duyarsızlık sendromu (Laron-tipi cücelik)

ACTH reseptör bozuklukları: ACTH'ya konjenital duyarsızlık

LH reseptör bozuklukları

FSH reseptör bozuklukları

TSH reseptör bozuklukları

Konjenital Embriyopatik Bozukluklar

Anensefali

Orta hat kleft bozuklukları: septo-optik displazi, bazal ensefalosel, yarı dudak ve damak

Pituiter aplazisi

Kallmann sendromu (GnRH bozukluğu ve anozmi)

Kazanılmış Bozukluklar

Tümörler: pituiter adenomları, kraniyofarengiomalar, disgerminomlar, meningiomlar, gliomlar, metastatik tümörler, hamartomlar, Rathke kleft kistleri

Radyoterapi

Travma: cerrahi, eksternal künt travma

Boş sella sendromu

Vasküler

Pituiter apopleksisi

Sheehan sendromu

İnternal karotid anevrizması

Vaskülit

İnflamatuvar/infiltratif hastalıklar

Sarkoidoz

Langerhans hücre histiositozu (histiositozis X, eozinofilik granülom)

Tüberküloz, sifiliz

Menenjit

Lenfositik pituiterit, infundibulopituiterit

Metabolik

Hemokromatoz

Amiloidoz

Kritik hastalıklar

Malnutrisyon

Anoreksia nervosa

Psikososyal yoksunluk

İdyopatik

ACTH = adrenokortikotropik hormon; FSH = folikül stimüle edici hormon; BH = büyüme hormonu; GHRH = büyüme hormonu saliverici hormon; GnRH = gonadotropin saliverici hormon; LH = lüteinleştirici hormon; PRL= prolaktin; TRH = tirotropin saliverici hormon; TSH = tiroid stimüle edici hormon.

Hipofiz Yetmezliği Tanı Testleri

Hormon	Test	Değerlendirme
Büyüme hormonu (BH)	İnsülin tolerans testi: Regüler insülin (0.05-0.15 U/kg) iv verilir. -30, 0, 30, 45, 60 ve 90. dakikalarda BH ve glukoz ölçümü için kan alınır. L-Arjinin testi: 0.5 g/kg (maks. 30 g) IV, 30 dakikamın üzerinde verilir, 0, 30, 60 ve 120. dk BH ölçümleri Arinin-GHRH testi: GHRH 1 µg/kg iv bolus, bunu takiben 30 dakikalık L-arjinin infüzyonu (30 mg)	Eğer hipoglisemi oluşursa (plazma glukozu < 40 mg/dl), BH > 5µg/L'nin üzerine yükselmelidir* Normal cevapta BH>5µg/L Normal cevap BH>4.1 µg/L
Adrenokortikotropik hormon (ACTH)	İnsülin tolerans testi: Regüler insülin (0.05-0.15 U/kg) iv verilir. -30, 0, 30, 45, 60 ve 90. dakikalarda kortizol ve glukoz ölçümü için kan alınır. CRH testi: 1 µg/kg ovin CRH saat 08:00 de IV verilir, 0, 15, 30, 60, 90 ve 120. dk ACTH ve kortizol ölçümleri Metirapon testi: Metirapon (30 mg/kg, maks 2g) gece yarısı, sabah 08:00 de plazma 11-deoksikortizol ve kortizol ölçümü. ACTH de ölçülebilir. Üç günlük test de vardır. Test öncesi bazal kortizol düzeyi > 5-6 µg/dl olmalıdır. ACTH uyarı testi: ACTH 1-24 (cosyntropin) 0.25 mg IM veya IV. kortizol 0, 30, 60. dk ölçülür.	Eğer hipoglisemi oluşursa (plazma glukozu < 40 mg/dl), kortizol bazalden > 7µg/dL veya seviye olarak > 20 µg/dL'nin üzerine yükselmelidir. Birçok normal bireyde ACTH 2-4 kat artar ve tepe yapar (20-100 pg/ml). Hipotalamik disfonksiyonda ACTH artışı geçkebilir. Kortizol düzeyleri genellikle 20-25µg/dL'ye ulaşır. Normal bir cevapta 11-deoksikortizol > 7.5µg/dL veya ACTH > 75 pg/ml olur. Yeterli bir cevaptan emin olmak için kortizol düzeyinin < 4 µg/dL olması gereklidir. Normal cevapta kortizol > 18 µg/dL olur. Hipotalamik-pituitärer yetersizlik şüphesinde düşük doz (1 µg) testi daha sensitif olabilir.
Tiroid stimüle edici hormon (TSH)	Bazal tiroid fonksiyon testleri: Serbest T4, serbest T3 ve TSH	Serbest tiroid hormonları düşükken TSH'nin artmamış olması
Luteinleştirici hormon (LH), folikül stimüle edici hormon (FSH)	LH, FSH, testosteron, östrojenin bazal seviyeleri GnRH testi: GnRH (100 µg) IV verilir, 0, 30, 60. dk serum FSH, LH ölçümleri. Klomifen Testi: Klomifen sitrat (100 mg) oral yolla 5 gün verilir. 0, 5, 7, 10 ve 13. günlerde serum FSH, LH ölçülür.	Postmenopozal kadınlarda FSH ve LH seviyeleri artmış olmalıdır. Düşük testosteron düzeyleriyle birlikte düşük veya düşük-normal FSH ve LH seviyeleri gonadotropin eksikliğini gösterir. Normal insanlarda LH bazalden 10 IU/L, FSH 2 IU/L artar. Normal cevaplar değişkendir ve tekrarlayan uyarılar gerekebilir. Genellikle 5. günde FSH ve LH %50 artış gösterir.
Çoklu hormonlar	Kombine ön pituitær testi: GHRH (1 µg/kg), CRH (1 µg/kg), GnRH (100µg) IV yolla sıra ile verilir. -30, 0, 15, 30, 60, 90 ve 120. dk. BH, ACTH, FSH ve LH ölçülür.	Kombine veya tekli salıglatıcı hormon cevapları bazal hormon seviyeleri ile birlikte değerlendirilmelidir ve tanı koydurucu olmayabilir (metne bakınız)

Aşırı Hipofiz Fonksiyonunun Seçilmiş Testleri

Hormon	Test	Değerlendirme
Büyüme hormonu(BH)	Bazal IGF-1 Oral glukoz supresyon testi: 75 gr glukoz verilmesini takiben -30, 0, 30, 60, 90, 120. dk BH ölçümü	Yaş ve beslenme durumu ile göz önüne alınarak değerlendirildiğinde artmış IGF-1 düzeyleri akromegali ile uyumludur. BH normal bireylerde poliklonal radioimmunoassaylar ile $< 1 \mu\text{g/L}$ 'nin, çift bölgeci monoklonal yöntemlerle $< 0.4\mu\text{g/L}$ 'nin altına baskılanmalıdır. Akromegali de BH paradoksal artabilir.
Prolaktin	Bazal prolaktin seviyeleri	Artmış prolaktin ($> 200 \mu\text{g/L}$) prolaktinoma ile uyumludur. Prolaktin seviyeleri 20 ile $200 \mu\text{g/L}$ arasında ise hiperprolaktineminin diğer nedenleri de düşünülmalıdır.
Adrenokortikotropik hormon (ACTH)	24 saatlik idrar serbest kortizol ölçümü Gecelik dekzametazon supresyon testi: Dekzametazon (1 mg) gece yarısı PO verilir, 08:00'de plazma kortizolü ölçülür. Düşük doz dekzametazon supresyon testi: Dekzametazon (0.5 mg) 6 saatte bir toplam dört doz ağızdan verilir, bazal ve test sonrası, 24 saatlik idrar toplatılarak serbest kortizol veya 17-hidroksisteroidler ve sabah plazma kortizolü ve ACTH ölçümleri Yüksek doz dekzametazon supresyon testi: Dekzametazon (2 mg) 6 saatte bir toplam 8 mg ağızdan verilir, bazal ve test sonrası, 24 saatlik idrar toplatılarak serbest kortizol veya 17-hidroksisteroidler ve sabah plazma kortizolü ve ACTH ölçümleri CRH testi: Ovin CRH (1 $\mu\text{g/kg}$) IV verilir ve ACTH ve kortizol ölçümü için -15, 0, 15, 30, 60, 90 ve 120. dk'larda kan alınır	Artmış idrar serbest kortizol seviyeleri Cushing sendromunu düşündürür fakat birçok başka nedeni de olabilir. Normal bireylerde sabah kortizolü $< 5\mu\text{g/dL}$ 'a baskılanmalıdır. Normal dekzametazon supresyonu Cushing sendromu olmadığını gösterir. Diğer bazı hastalıklar normal supresyonun oluşmasını engelleyebilir. 17-hidroksisteroidler $< 4 \text{ mg/24 saat}$, idrar serbest kortizolü $< 20 \mu\text{g/24 saat}$, serum kortizolü $6 < \mu\text{g/dL}$ baskılanmalıdır. Kortizol yapımının baskılanmaması Cushing sendromu tanısı koydurur. Yüksek doz test Cushing hastalığı (pitüiter adenom), ektopik ACTH yapımı ve adrenal adenomu ayırt etmek için yapılır. 17-hidroksisteroidlerde %50, veya idrar serbest kortizolünde %90 baskılanma Cushing hastalığını düşündürür. %50'den daha az baskılanma ektopik ACTH yapımı veya adrenal adenoma uyumludur. Düşük ACTH seviyeleri adrenal adenomu düşündürür. Cushing hastalığında genellikle ACTH %50, kortizolde %20 artış gözlenir. Adrenal adenom baskılı ACTH ile birlikte dir. Ektopik ACTH CRH ile etkilenmeyen yüksek bazal ACTH ve kortizol düzeyleri ile birlikte dir.

(devam ediyor)

(devamı)

Petrozal sinus ACTH örnekleme: İnferior petrozal sinus bilateral kateterize edilir ve plazma ACTH eş zamanlı periferik örnekler ile kıyaslanır. Örnekleme CRH uyarısı ile birlikte yapılabilir.	Cushing hastalığında petrozal sinus/perifer ACTH oranı bazalde an az 2 ve CRH sonrası en az 3'tür. Ektopik ACTH'da petrozal sinus/perifer ACTH oranı <1,5'tur.
Tiroid stimüle edici hormon (TSH)	Artmış serbest tiroid hormon seviyeleri varken uygunsuz şekilde normal veya yüksek TSH varlığı TSH yapan tümör veya uygunsuz TSH salınımının diğer nedenlerini düşündürmelidir. Armiş serbest a-subunit seviyeleri uygunsuz olarak yüksek TSH seviyeleri ile birliktaysa TSH yapan tümörü düşündürür.
Folikül stimüle edici hormon (FSH), lüteinleştirici hormon (LH)	Artmış LH ve testosteron seviyeleri erkeklerde LH salgılayan tümörü düşündürmelidir. Primer gonadal yetersizlik yokken FSH seviyesi yüksek, testosteron seviyesi düşük-normal ise FSH yapan tümörü düşündürmelidir. Kadınlarda menstruel siklus ve menopoz sırasındaki değişiklikler nedeniyle aşırı hormon yapımı göstermek zordur. LH, FSH veya bunların serbest b-subunitlerinin uyarılması gonadotropin yapan bir adenomu düşündürür.
TRH testi: TRH (200 µg) IV olarak verilir, FSH, LH, FSHb ve LHb subunitler 0, 20 ve 60. dakikalarda ölçülür	

GASTROENTEROLOJİ AKIL NOTLARI

Referans Kaynaklar Sizin İçin Özetlendi !

DİSFAJİ

Özefajiyal Disfaji Sebepleri

Sebebi	Tanı İçin İpuçları
Mekanik tıkanıklık: Schatzki halkası Peptik striktür Özefagus kanseri	Sıvılardan daha çok katılara karşı: Aralıklı disfaji; ilerleyici değil Kronik retrosternal yanma; ilerleyici disfaji İlerleyici disfaji; 50 yaş ve üzeri
Motilite bozuklukları: Akalazyza Yaygın özefagus spazmı Skleroderma	Katılara ve sıvılara karşı: İlerleyici disfaji Aralıklı, ilerleyici değil; göğüs ağrısı eşlik edebilir Kronik retrosternal yanma; Raynaud fenomeni

Kaynaklar

Tao Le, Peter Chin-Hong, Thomas E. Baudendistel. Çeviri Editörü: S. Ünal, A. Kılıçarslan.
First Aid for the Internal Medicine Boards. Güneş Tıp Kitabevleri, 2012, sf. 257.

DİSPEPSİ

- Yemek sonrası dolgunluk
- Erken doyma
- Epigastrik yanma veya ağrı
- Üst abdomende rahatsızlık hissi
- Şişkinlik
- Geğirme, bulantı, öğürme veya kusma
- ABD'de insidansı %25
- %60'dan fazlasında ülseratif olmayan dispepsi
- <%1'den azında mide kanseri vardır.

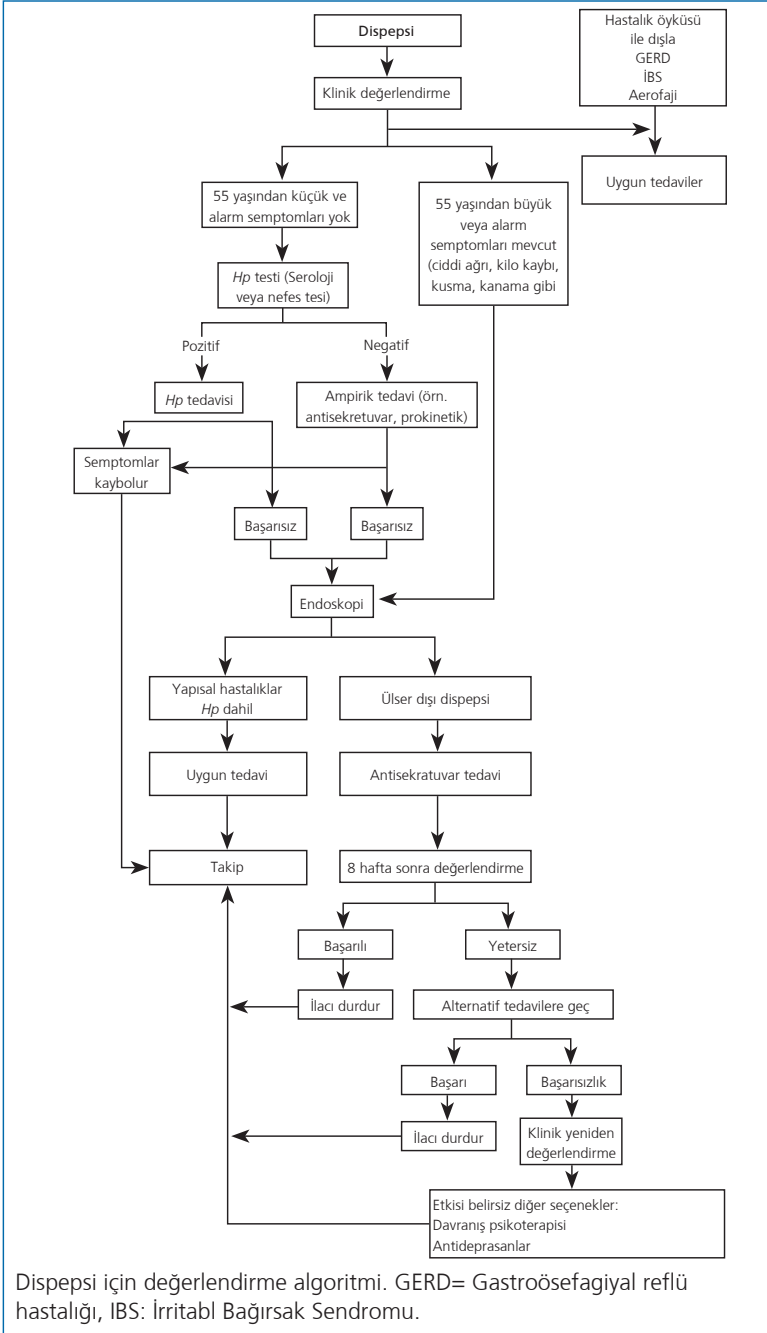
Alarm Özellikleri Varsa Dikkat

- >50 yaş hastalarda yeni başlayan dispepsi olması
- İstenmeyen kilo kaybı
- Melena

- Demir eksikliği anemisi
- İnatçı kusmalar
- Hematemez
- Disfaji
- Odinofaji
- Karında kitle
- Geçirilmiş mide cerrahisi
- Ailede mide kanseri olması
- Peptik ülser hikayesi
- Bunlardan biri varsa Endoskopi yapmak gerekir.
- Bunlar yoksa H. pylori araştırmak gerekir. Seroloji, dışkıda antijen veya üre nefes testi ile araştırılır. Pozitif ise eradikasyon tedavisi yapılır. Negatif ise 4-8 hafta süre ile asit baskılayıcı tedavi verilir.

Semptomlar Geçmezse

- H. pylori eradike edilmiş mi? Diye dışkıda antijen veya üre nefes testi ile bakılır (seroloji ile değil). Halen pozitif ise farklı tedavi rejimi uygulanır. Eğer eradike edilmişse endoskopi yapılır.
- Eğer hasta ampirik PPI kullanmışsa endoskopi yapılır.

Kaynaklar

- Tao Le, Peter Chin-Hong, Thomas E. Baudendistel. Çeviri Editörü: S. Ünal, A. Kılıçarslan. First Aid for the Internal Medicine Boards. Güneş Tıp Kitabevleri, 2012, sf. 258.
- Lee Goldman, Dennis Ausiello, Çeviri Editörü: S. Ünal. Cecil Medicine 23. baskı. Güneş Tıp Kitabevleri, 2011, sf. 996.

GASTROÖZEFAGEYAL REFLÜ HASTALIĞI (GÖRH)

- Alt özofagus sfinkterinin gevşemesi sonucu oluşur.

Sık görülen tipik semptomlar

- Retrosternal yanma
- Regürjitasyon
- Antiasitlerle kısmi rahatlama
- Midede ekşime
- Ağızda acı tat
- Boğazda takılma hissi
- Odinofaji
- Disfaji
- Halitozis
- Otalji

Atipik semptomlar

- Geceleri öksürme
- Astım
- Ses kısıklığı
- Nonkardiak göğüs ağrısı
- Gebelik ve hiatal herni risk faktörüdür.
- ABD'de erişkinlerin %40'ı en az ayda bir kere
- %7'si ise hergün GÖRH semptomları yaşadıklarını bildirmektedirler.
- Çoğu hastada hafif seyirlidir
- %40-50 hastada Özefajit
- %5-10 hastada Barrett Özofagusu gelişir.

Tanı

- Tipik semptomlar varsa 4-6 hafta PPI verilir. PPI'ya iyi cevap verirse tanı konur.
- Tedaviye cevapsızsa veya alarm semptomları varsa endoskopi yapılır.

Ambulatuvar Özefagus pHmetresi Ne Zaman Yapılır?

Altın standarttır. Fakat sıklıkla gereksizdir.

Endoskopi normalken;

- Semptomlar tıbbi tedaviye cevapsızsa
- Antireflü cerrahi düşünülüyorsa
- Atipik semptomlar varsa yapılır.

Tedavi

- Davranış değişiklikleri
 - Yatak başını 15 cm kaldırınız
 - Sigara ve alkol kesilmeli
 - Kilo vermek gerekir
 - Az az yemeli

- Bazı yiyeceklerden kaçınılmalı (Çikolata, kahve, çay, asitli içecekler, nane, portakal ve domates suyu)

Yemekten sonra sırt üstü yatılmamalı

- Antiasitler: Kısa süreli rahatlama sağlar
- PPI'lar (Omeprazol, lansoprazol, rabeprazol, pantoprazol, ezomeprazol): < %5 hastada cevapsız kalırlar. Pnömoni, atrofik gastrit (hipergastrinemi), enterik enfeksiyonlar (*C. difficile*) ve kalça kırıkları ile ilişkili olduğu düşünülmektedir.
- Cerrahi funduplikasyon: Laporoskopik yapılıdır. Tıbbi tedaviyi tolere edemeyen veya sebat eden regürjitasyonu olanlarda tercih edilir. Özefagusta motilité bozukluğu olanlarda kontrendikedir.
- Sonuçta hastaların >%50'sinde asit baskılayıcı tedaviye devam etmek gerekir.

Komplikasyonlar

- Peptik striktürler: GÖRH hastalarının %8-20'sinde görülür.
- Post larenjite bağlı ses kısıklığı
- Astım
- Öksürük
- Nonkardiyak göğüs ağrısı
- Barret özefagusu
- Adenokarsinom

Kaynaklar

Tao Le, Peter Chin-Hong, Thomas E. Baudendistel. Çeviri Editörü: S. Ünal, A. Kılıçarslan. First Aid for the Internal Medicine Boards. Güneş Tıp Kitabevleri, 2012, sf. 258.
İlçin-Biberöglü-Süleymanlar-Ünal- İç hastalıkları Cilt 1 Güneş Tıp Kitabevleri 2012. Gastroözofajiyal reflü hastalığı. sf. 1349-60.

BARRETT ÖZEFAGUSU

- Kronik GÖRH'e sekonder olarak gelişen intestinal metaplazidir. İnsidansı GÖRH süresi ile ilişkilidir.
- Adenokarsinom riski yıllık %0.5'dir.
- Risk faktörleri:
 - Erkek cinsiyet
 - Beyaz ırk
 - Sigara

Takip

- Displazi yoksa: Üç yılda bir endoskopi
- Düşük dereceli displazi: 6 ayda bir endoskopi. Bulgularda değişme yoksa yıllık kontroller
- Yüksek dereceli displazi: 3 ayda bir takip, gerekirse özofajiyektomi

HEMATOLOJİ AKIL NOTLARI

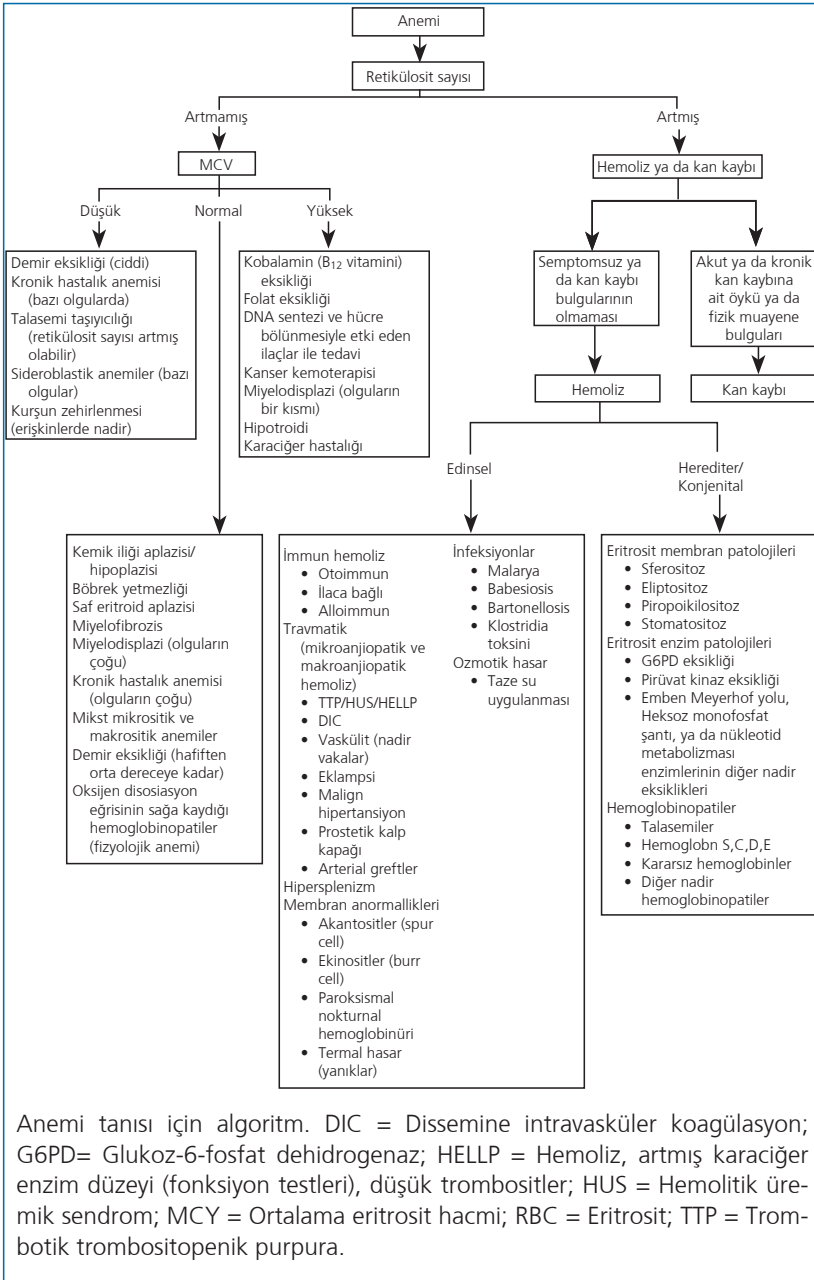
Referans Kaynaklar Sizin İçin Özetlendi !

ANEMİ

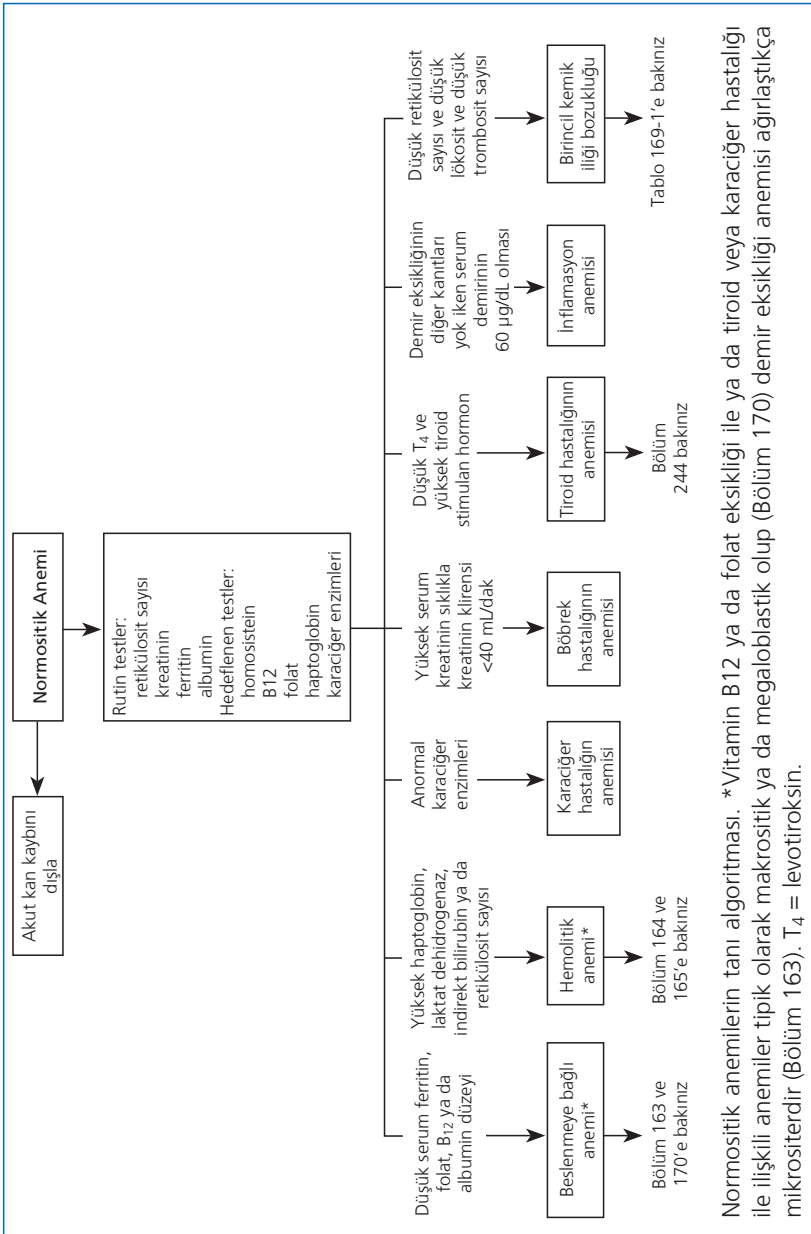
- Erkek: Hb <14, Hct <%40
- Kadın: Hb <12, Hct <%37

Periferik Kan Yaymasının Tanıda Yardımcı Olabileceği Hastalıklara Örnekler

Tanı	Periferik Kan Yayması İpuçları
Pernisiyöz anemi	Hipersegmente nötrofiller
Akut lösemi	Blastlar, Auer çomakları
Yaygın Damariçi Pıhtılaşma (DİK)	Fragmente eritrositler
Miyelofibroz/kemik iliği infiltrasyonu	Gözyaşı şekilli eritrositler, nükleuslu eritrositler
Sıtma, babeziyoz	Karakteristik eritrosit inklüzyonları
Fungal/bakteriyel infeksiyonlar	Sitoplazmik organizmaların bulunduğu granüositler
Viral infeksiyonlar	Reaktif lenfositler
Kurşun zehirlenmesi	Eritrositlerde bazofilik noktalanma

Anemi Tanısında İpucu Olarak Eritrositlerin Morfolojik Anormallikleri	
Eritrosit (RBC) Morfolojisi	Neden Olduğu Anemi Örneği
Mikrositoz	Demir eksikliği, kronik hastalık anemisi, talasemi ve (nadiren) kurşun zehirlenmesi, vitamin B6 eksikliği, ya da herediter sideroblastik anemiler
Makrositoz	Polikromatofili (retikülositler), vitamin B12 (kobalamin) ya da folat eksikliği, miyelodisplazi, DNA sentezini inhibe eden ilaçların kullanımı.
Bazofilik noktalanma	Hemoliz, kurşun zehirlenmesi, talasemi
Hedef hücreleri	Talasemi, hemogloblin C,D,E ve S, karaciğer hastalığı, abetalipoproteinemi.
Mikrosferositler	Otoimmün hemolitik anemi, alloimmün hemoliz, herediter sferositoz, Heinz body hemolitik anemili bazı olgular
Şistositler ve fragmente eritrositler	Trombotik trombositopenik purpura, dissemine intravasküler koagülasyon, vaskülitler, malign hipertansiyon, eklamsi, prostetik kalp kapağı ya da hasarlanmış damar greftine bağlı travmatik hemoliz, termal hasar (yanıklar), splenektomi sonrası.
Gözyaşı hücreleri	Miyelofibrozis, myelofitizi (neoplastik hücreler tarafından kemik iliği infiltrasyonu).
Orak hücreler	Hemoglobin SS,SC, ya da S-b-talasemi
Akantositler (spur cell'ler)	Ciddi karaciğer hasarı, malnütrisyon, McLeod kan grubu fenotipi.
Ekinositler (burr cell'ler)	Böbrek yetmezliği, hipomagnezemi ve hipofosfatemi ile birlikte malnütrisyona bağlı hemoliz, pürivat kinaz eksikliği, yaygın in-vitro artefakt.
Stomatositler	Alkolizm, herediter stomatositoz.
'Bite' cell'ler ya da 'blister' cell'ler	Glukoz-6-fosfat dehidrojenaz eksikliği, diğer oksidanlara bağlı hemoliz, kararsız hemoglobinler.
Howell-Jolly cisimcikleri	Postsplenektomi, hiposplenizm.
Eritroit içi Parazitik ya da bakteriyel inklüyonlar	Malarya (parazit), babesiosis (parazit), bartonellosis (gram negatif kokobasil)
Aglütine olmuş eritrositler	Soğuk aglütininin hastalığı, in-vitro artefakt.
Rulo oluşumu	Multipl miyelom, MGUS (önemi bilinmeyen monoklonal gamoopatı).

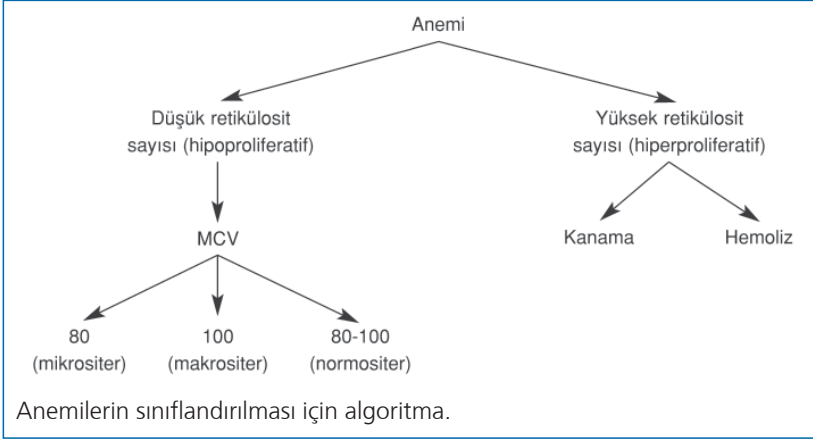

Kaynaklar

Lee Goldman, Dennis Ausiello, Çeviri Editörü: S. Ünal. Cecil Medicine 23. baskı. Güneş Tıp Kitabevleri, 2011, sf. 1172, 1184, 1185, 1230.

İlçin-Biberöglü-Süleymanlar-Ünal- İç hastalıkları Cilt 1 Güneş Tıp Kitabevleri 2012. Normokrom normositer anemi. sf. 1600-1.

DEMİR EKSİKLİĞİ ANEMİSİ

Hipoproliferatif Anemilerin Sınıflandırılması

Mikrositer (MCV <80)	Makrositer (MCV >100)	Normositer (MCV 80-100)
"TAIL": Talasemi trait Kronik hastalık anemisi (KHA) Demir (Iron) eksikliği Kurşun (Lead) zehirlenmesi	Megaloblastik: B₁₂, folat eksikliği Miyelodisplazi Myelom Aplastik anemi Saf kırmızı hücre aplazisi İlacın sebep olduğu kemik iliği baskılanması Alkol Megaloblastik olmayan: Karaciğer hastalığı Hipotiroidi	KHA Aplastik anemi Miyelodisplazi Böbrek yetmezliği Karma bozukluk Hastalığın erken dönemi

KHA ve Demir Eksikliği Anemisinin Karşılaştırılması

	KHA	Demir Eksikliği
MCV	Normal/düşük	Düşük
RDW	Normal	Normal veya ≠
Ferritin	Normal/yüksek	Düşük
TDBK	↓	↓
Çözünür transferrin reseptörü	Normal	↓

Kaynaklar

Tao Le, Peter Chin-Hong, Thomas E. Baudendistel. Çeviri Editörü: S. Ünal, A. Kılıçarslan. First Aid for the Internal Medicine Boards. Güneş Tıp Kitabevleri, 2012, sf. 343.
 İlçin-Biberoğlu-Süleymanlar-Ünal- İç hastalıkları Cilt 1 Güneş Tıp Kitabevleri 2012. Hipokrom mikrositer anemiler. sf. 1594.

B₁₂ VE FOLAT YETERSİZLİĞİ

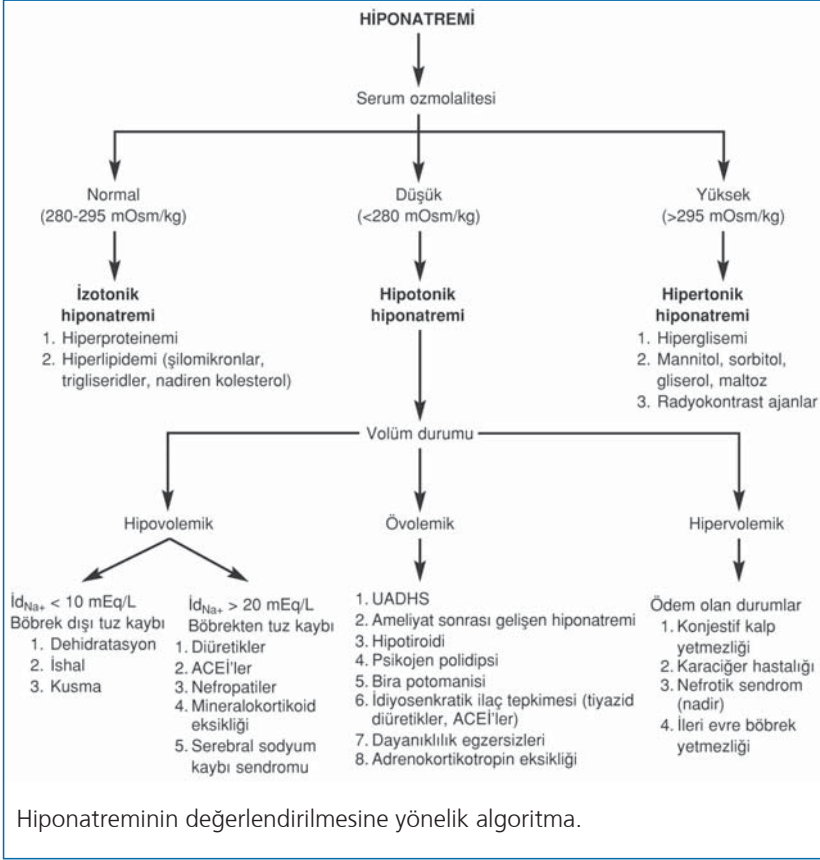
- B₁₂ eksikliğinin en sık nedeni pernisiyöz anemidir.
- B₁₂ eksikliğinde nörolojik bulgular olabilir. (periferik duysal nöropati, posterior kolon bulguları, demans)

NEFROLOJİ AKIL NOTLARI

Referans Kaynaklar Sizin İçin Özetlendi !

HİPONATREMİ

- Semptomlar Na düşüşünün hızına ve şiddetine bağlıdır
- Semptomsuz olabileceği gibi bulantı kusma konfüzyon ve letarji hatta koma-ya kadar gidebilir.

$$\text{Plazma ozmolalitesi (Posm)} = (2 \times \text{Na}) + (\text{BUN}/2.8) + (\text{Glukoz}/18)$$

İdrar Na<10 olması hipovolemiyi düşündürür.
Fraksiyone Na atılımının (Fe Na+)<%1 olması hipovoleminin daha iyi göstergesidir.
FeNa+= Atılan Na+/filtre edilen Na+= (İdrar Na x Plasma kreatinin)/
(Plasma Na x İdrar kreatinin)
İdrar Osm>P Osm veya İdrar Osm>100 mOsm/kg olması hipovolemiye veya uyumsuz ADH sendromuna bağlı olabilir.

Santral pontin miyelinozisini önlemek için 24 saatlik süre içinde Na: 12 mEq/L den fazla yükseltilmemelidir.

Tedavi

- Şiddetli normovolemik hiponatreminin tedavisi

Akut Semptomatik Hiponatremi

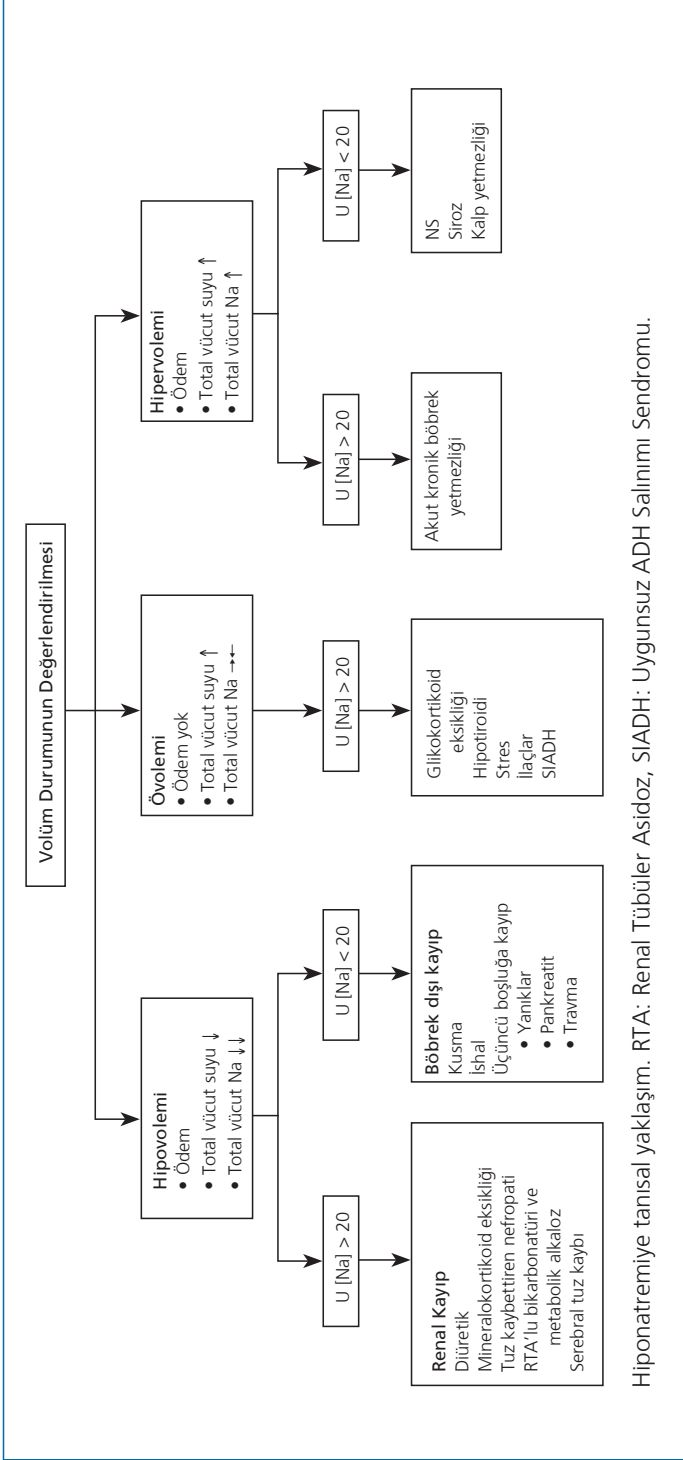
- Kulp diüretiği ile beraber sıklıkla hipertonic (%3) serum fizyolojik verilir. Saatte 1-2mEq/L yükseltilir (semptomlar kaybolana kadar)

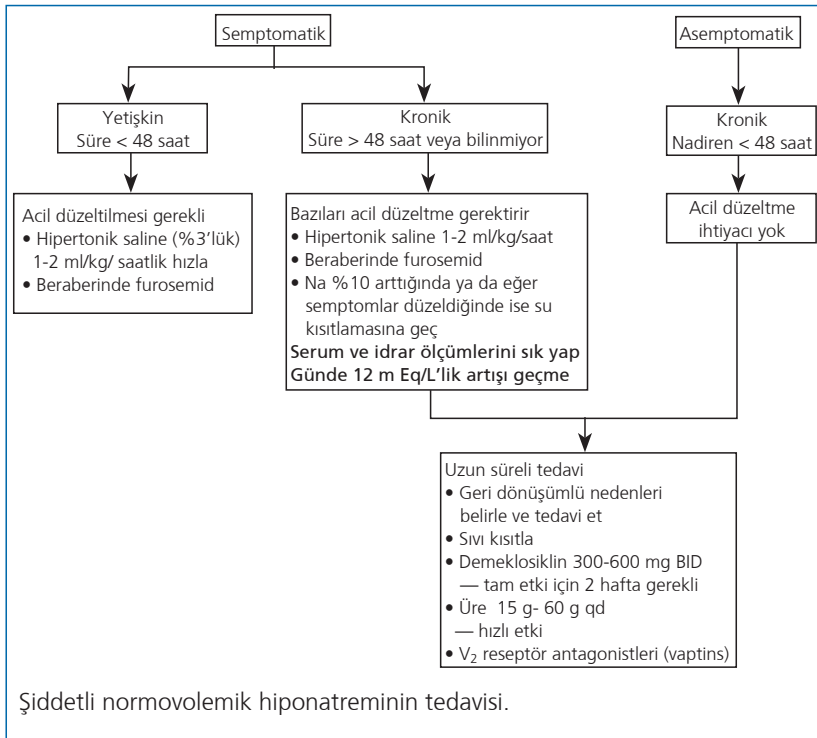
Semptomatik Kronik Hiponatremi

- Na daha yavaş yükseltilmelidir(saatte 0.5-1mEq/L) . Hipertonik NaCl kullanılması gerekebilir.

Semptomsuz Kronik Hiponatremi

- Hızlı düzeltilmesi gerekmez. Sıvı tedavisi yeterlidir

Kaynaklar

- Tao Le, Peter Chin-Hong, Thomas E. Baudendistel. Çeviri Editörü: S. Ünal, A. Kılıçarslan. First Aid for the Internal Medicine Boards. Güneş Tıp Kitabevleri, 2012, sf. 480.
- Lee Goldman, Dennis Ausiello, Çeviri Editörü: S. Ünal. Cecil Medicine 23. baskı. Güneş Tıp Kitabevleri, 2011, sf. 831-4.
- İliçin-Biberoğlu-Süleymanlar-Ünal- İç hastalıkları Cilt 1 Güneş Tıp Kitabevleri 2012. Hiponatremi. sf. 1085-8.

UYUMSUZ ADH SENDROMU

Tanı

- Bir dışlama tanısıdır.
- İd osm > Posm
- Volüm durumu normalken hiponatremi
- Düşük Posm

Tedavi

- Sıvı kısıtlaması
- Hipertonik NaCl ve kulp diüretiği
- Kronik UADHS ise demeklosiklin

Uyumsuz Antidiüretik Hormon Salınımı Sendromunun Nedenleri

Malign Neoplaziler

Karsinoma: Bronkojenik, pankreatik, duodenal, üreteral, prostatik, mesane
Lenfoma ve lösemi
Timoma ve mezotelioma

Merkezi Sinir Sistemi Hastalıkları

Travma
Enfeksiyon
Tümörler
Porfiriya

Akciğer Hastalıkları

Tüberküloz
Pnomoni
Fungal Enfeksiyonlar
Akciğer apsesi
Pozitif basınçlı mekanik ventilasyon

İlaçlara Bağlı

Karbamazepin
Desmopressin
Oksitosin
Vinkristin
Klorpropamid
Nikotin
Siklofosamid
Morfin
Amitriptilin
Selektif seratonin re-uptake inhibitörleri

Kaynaklar

Tao Le, Peter Chin-Hong, Thomas E. Baudendistel. Çeviri Editörü: S. Ünal, A. Kılıçarslan.

First Aid for the Internal Medicine Boards. Güneş Tıp Kitabevleri, 2012, sf. 481.

Lee Goldman, Dennis Ausiello, Çeviri Editörü: S. Ünal. Cecil Medicine 23. baskı. Güneş Tıp Kitabevleri, 2011, sf. 833.

HİPERNATREMİ

- Hipernatremi suyu hücre dışına çeker ve hücrelerde dehidratasyona neen olarak MSS semptomlarına (Letarji, kuvvetsizlik, irritabilite, bilinç durumunda bozulma, nöbetler, koma) neden olur.
- Volüm eksikliği mukozalarda kuruluk, hipotansiyon ve idrar miktarında azalma ile sonuçlanır.
- Su kaybı olması (İd osm > 600 mosm/kg)
- Poliüri ile kayıp
- DM
- Dİ (İd osm < 600 mosm/kg)

Tedavi

- Serbest su açığını yerine koyunuz. (Hipovolemik sıvılarla)
- Na saatte 1 mEq/L düşmeli ve 24 saat içinde toplam düşüş 12 mEq/L yi geçmemeli.

ROMATOLOJİ AKIL NOTLARI

Referans Kaynaklar Sizin İçin Özetlendi !

ARTRİTE YAKLAŞIM

Seçilmiş Antinükleer Antikorlar ve Romatizmal Hastalıklar			
Patern	Antikor	Antijen	Hastalık İlişkisi
Homojen	Anti-histon	Histonlar H1, H2A, H2B, H3, H4	İlaça bağlı lupus (>%95)
Periferik	Anti-çift sarmallı DNA	Çift sarmallı DNA snRNP proteinleri	SLE (%50)
Granüler	Anti-Sm	snRNP proteinleri	SLE (%30)
	Anti-U1-RNP	U1 snRNP proteinleri	SLE (%30); MKDH (>%95)
	Anti-Ro (SS-A)	Küçük RNA'larla kompleks	SLE (%30);
	Anti-La (SS-B)	iki protein Y1-Y5	Sjögren sendromu (%70-80)
	Anti-Ku	Tek protein artı RNA polimeraz III transkripti	SLE (%30); Sjögren sendromu (%50-70)
Anti-SCL-70	DNA bağlanma proteini	DNA topoizomeraz I	SLE (%10); PSS(%40-70); CREST (%10-20)
Nükleolar	Anti-PM-Scl	Nükleolar protein kompleksi	PSS (%3); PM (%8)
	ANTI-Mi-2	Nükleer protein kompleksi	DM (%15-20)
Bölünen hücre	Anti-RNA polimeraz	RNA polimeraz 1'in alt üniteleri	PSS (%4)
	Antisentromer	Sentromer/kinetokor protein	CREST (%80); PSS(%30)
Sitoplazmik	Anti-prolifere hücre nükleer antijeni	DNA polimeraz d'nin yardımcı proteini	SLE (%3)
	Anti-Jo-1	Histidil tRNA sentetaz	PM/DM (%18-25)
	Anti-PL-7	Treonil tRNA sentetaz	PM/DM (%3)
	Anti-PL-12	Alanil tRNA sentetaz	PM(%4)
	Anti-SRP	Sinyal hatırlama partikülü	SLE (%10)
Anti-ribozomal P	Büyük ribozomal alt ünite	PM/DM (%3)	

CREST = kalsinozis, raynaud fenomeni, özegageal dismotilite, sklerodaktili ve telenjektazi; DM = dermatomyozit; MKDH = Mikst konnektif doku hastalığı; PM = polimiyozit; PSS = progresif sistemik skleroz (difüz skleroderma); SLE = sistemik lupus eritematozus; snRNP = küçük nükleer ribonükleoprotein.

Sinoviyal Sıvının Özellikleri

Bulgu	Normal	Grup 1: İnflamatuar Olmayan (Osteoartrit, Hipotiroidi)	Grup 2: İnflamatuar Olmayan (RA, Gut, Spondiloartropati)	Grup 3: Septik
Berraklık	Şeffaf	Şeffaf	Hafifçe mat	Mat
Renk	Açık	Sarı	Sarı-rengarenk	Sarı-yeşil
Viskozite	Yüksek	Yüksek	Düşük	Genellikle düşük
Kültür	-	-	-	Sıklıkla ≈
BK/mm ³	<200	200-2000	2000-50.000	>50.000
PMN (%)	<25	<25	>50	>75

SLE ve Diğer Romatizmal Hastalıklarda Laboratuvar Serolojileri

	% Hastalık İlişkisi ^a								Wegener Yorumlar
	RA	SLE	SS	YS	LS	LP/ DMS			
ANA testleri:									
ANA	30-60	95-100	95	80-95	80-95	80-95	0-15	Sıklıkla tarama testi olarak kullanılır; bir test sonucu fiilen SLE'yi dışlar.	
Anti-dsDNA	0-5	60						Titresi genellikle hastalık etkinliği ile ilişkilidir.	
Anti-Smith		10-25						SLE için özgüdür.	
Anti-RNP	0-10	30		20-30	20-30			Miks bağ dokusu hastalığı tanısı koyabilmek için antikor bulunmalıdır.	
Anti-SSA (Ro)	0-5	15-20	60-70					Yenidoğan lupusu ve subakut kütanöz lupus eritematozus ile ilişkilidir.	
Anti-SSB (La)	0-2	5-20	60-70					Yenidoğan lupusu ile ilişkilidir.	
Anti-sentromer					50				
Anti-SCL-70				33	20				
ANA dışı testler:									
RF	70-80	20	75	25	25	33	50		
CCP	47-76								
ANCA		1-5					93-96		
Anti-Jo-1						20-30			
^a SS = Sjögren sendromu; YS = yaygın skleroderma; LS = limitli skleroderma; P/DM = polimiyozit/dermatomyozit.									

Kas-iskelet Hastalıklarının Sınıflandırılması

Sınıf	Protopid	Yararlı Testler	Tedaviler
Sinovit	Romatoid artrit Otoimmün hastalıklar	Romatoid faktör, ESR Antinükleer antikor	DMARD ve biyolojik ajanlar Prednizon ve immunsupresifler
Entezopati	Ankilozan spondilit ve spondiloartritler	Sakroiliak grafiler	NSAID, MTX ve biyolojik ajanlar
Kristale bağlı sinovitler	Gut Pseudogut	Eklem sıvısında kristal Radyografide kondrokalsinosiz	NSAID NSAID
Eklem boşluğu hastalığı	Septik artrit	Eklem sıvısı kültürü	Antibiyotikler
Kıkırdak dejenerasyonu	Osteoartrit	Etkilenen bölgenin radyografisi	NSAID, analjezik, fizik tedavi
Osteoartiküler hastalık	Osteonekroz	Radyografi, magnetik rezonans	Dekompresyon veya prostetik eklem replasmanı
İnflamatuvar myopati	Polimiyozit Dermatomyozit İnklüzyon dsimcikli myozit	Kas enzimleri, elektromyografi kas biopsisi	Kortikosteroidler ve immunsupresifler
Lokal ve bölgesel hastalıklar	Tendinit veya bursitler	İnfeksiyon şüphesi varsa Bursa aspirasyonu	Lokal enjeksiyonlar
Genel durumlar	Polimiyajika romatika Fibromyalji	Artmış ESR Normal ESR	Kortikosteroidler Aerobik egzersiz, gerilme hareketleri, uyku tedavisi

Biyolojik ajanlar=anti-tümör nekrozis faktör (anti-TNF) ilaçlar ve diğerleri, DMARD = Hastalığı modifiye eden ilaçlar, ESR = Eritrosit sedimentasyon hızı, MTX = Metotreksat, NSAID = Nonsteroid antiinflamatuvar ilaçlar.

Artritin Ayırıcı Tanısı

Hastalık	İnflamasyon	Eklemler Tutulumu	Periferik Eklemler Tutulumu	Spinal Tutulum	Ana Ayırıcı Özellikleri
Romatoid artrit (RA)	+	Simetrik/ poliartritiküler	El bilekleri/ MKF'ler, PİF'ler/ MTF'ler, ayak bilekleri, dizler	Hayır (servikal omurga hariç)	Poliartritiküler, simetrik, küçük eklemler.
SLE	+	Simetrik/ poliartritiküler	El bilekleri/ MKF'ler/ PİF'ler	Hayır	SLE'nin eklem dışı bulguları.
Ankilozan spondilit	+	Genellikle oligoartritiküler	Kalçalar, omuzlar, dizler	Evet	Bel ağrısı.
Psöriyatik artrit	+	Simetrik olmayan/ oligoartritiküler	Daktilit, DİF'ler	Evet	Kütanöz psöriyazis hikayesi.
Reaktif artrit	+	Simetrik olmayan/ oligoartritiküler	Daha büyük, yük taşıyan eklemler; dizler/ ayak bilekleri	Evet	ÜSYI, ishali hastalık veya CYBH hikayesi.
İBH ilişkili artrit	+	Simetrik olmayan/ oligoartritiküler	Daha büyük eklemler	Evet	Gİ bulgular (örneğin; ishal, kanlı dışkı).
Gut	+	Monoartritiküler, poliartritiküler	Birinci MTF, ayak bileği, diz, MKF'ler/PİF'ler	Hayır	Akut, dokunmakla şiddetli derecede ağrılı.
Osteoartrit	-	Monoartritiküler/ oligoartritiküler, poliartritiküler	DİF'ler, birinci karpal - metakarpal, dizler, kalçalar	Evet	İnflamatuvar olmayan, yani; günün sonunda ve etkinliklerle kötüleşen; istirahatle düzelen.

Artrite İlişkili Sistemik Hastalıklar

Hastalık	Test*
Gastrointestinal Hastalıklar	
Hemokromatoz	Demir çalışmaları, radyografi, HFE geni
Otoimmün hepatit	Karaciğer enzimleri, ASMA
Primer bilier siroz	Alkalen fosfataz, antimitokondrial Ab
Pankreatit-artrit sendromu	Amilaz, lipaz, abdominal CT
Whipple hastalığı	PCR ile Troperyma whipplii DNA
Gluten enteropatisi	Antitransglutaminaz Ab, ince barsak biopsisi
İnflamatuvar barsak hastalığı	Dışkı inceleme, kolonoskopi
Hepatit B/Hepatit C	Karaciğer enzimleri, hepatit serolojisi
İntestinal bypass artriti	Krioglobulinler
Hematolojik Hastalıklar	
Hemofili	PTT, faktör VIII ve IX seviyesi
Hemoglobinopatiler	Tam kan sayımı, hemoglobin elektroforezi
Hipogamaglobulinemiler	Total protein düşüklüğü, SPEP, Immüno globulinler
Plazma hücre diskrezileri	Total protein yüksekliği, SPEP, UPEP, IEF
Endokrin Hastalıklar	
Diabetes mellitus	Glukoz, HbA1c
Tiroid hastalıkları	TSH, Tiroksin
Paratiroid hastalıkları	Kalsiyum, fosfat, PTH
Akromegali	Radyografiler, büyüme hormonu
Hiperlipoproteinemi	Lipid profili
Paget hastalığı	Alkalen fosfataz, radyografiler, kemik taraması
Malign Hastalıklar	
Hipertrofik osteartropati	Radyografiler (eller, elbilekleri, göğüs)
Lösemi ve lenfoma	Tam kan sayımı, LDH, kemik iliği/doku biopsileri
Karsinomatosuz poliartrit	Kanser tarama
Palmar fasiit ve artriti	CA-125, pelvik CT tarama
Diğer Hastalıklar	
Multisentrik retikülohistiositosis	Radyografiler, cilt/sinovial biopsi
Sarkoidoz	Akciğer grafisi, ACE seviyesi, doku biopsisi
Relapsing polikondrit	Kıkırdak biopsisi
Kistik fibrozis	Akciğer grafisi, ter kloridi
Pigmente villonodüler sinovit	Sinovial sıvı analizi, MRG, sinovial biopsi
Sistemik enfeksiyonlar	Kültürler, serolojiler (RPR, HIV, Parvovirus)
*Listedeki testler sıklıkla kullanılan laboratuvar testler ve istenilen radyografilerdir; Kas-iskelet semptomları olan hastaların olası sebebi olan sistemik hastalığa bir ipucu sağlamalıdır. Bu testler anamnez ve fizik muayene ile birleştirilmeli, takiben tanı daha spesifik serolojik testler ve biopsilerle (italik) doğrulanmalıdır. Ab = Antikor; ACE = Anjiotensin-converting enzim; ASMA = Anti-düz kas antikor; CT = Bilgisayarlı tomografi; HIV = İnsan immün yetmezlik virusu; IEF = İmmün elektroforez; LDH = Laktat dehidrogenaz; MRG = Manyetik rezonans görüntüleme; PCR = Polimeraz zincir reaksiyonu; PTH = Parathormon; PTT=Parsiyel tromboplastin zamanı; RPR = Hızlı plazmin reagen; SPEP = Serum protein elektroforezi; TSH = Tiroid stimulan hormon; UPEP = İdrar protein elektroforezi.	

Kaynaklar

- Tao Le, Peter Chin-Hong, Thomas E. Baudendistel. Çeviri Editörü: S. Ünal, A. Kılıçarslan. First Aid for the Internal Medicine Boards. Güneş Tıp Kitabevleri, 2012, sf. 631-3.
- Lee Goldman, Dennis Ausiello, Çeviri Editörü: S. Ünal. Cecil Medicine 23. baskı. Güneş Tıp Kitabevleri, 2011, sf. 1964-69, 2088.

GÖĞÜS HASTALIKLARI AKIL NOTLARI

Referans Kaynaklar Sizin İçin Özetlendi !

ÖKSÜRÜK

Akut (üç haftadan kısa sürer)

- En sık sebep viral infeksiyon
- Alerjik rinit
- Akut bakteriyel sinüzit
- KOAH alevlenme
- Boğmaca
- Kalp yeterliliği
- Astım
- Aspirasyon

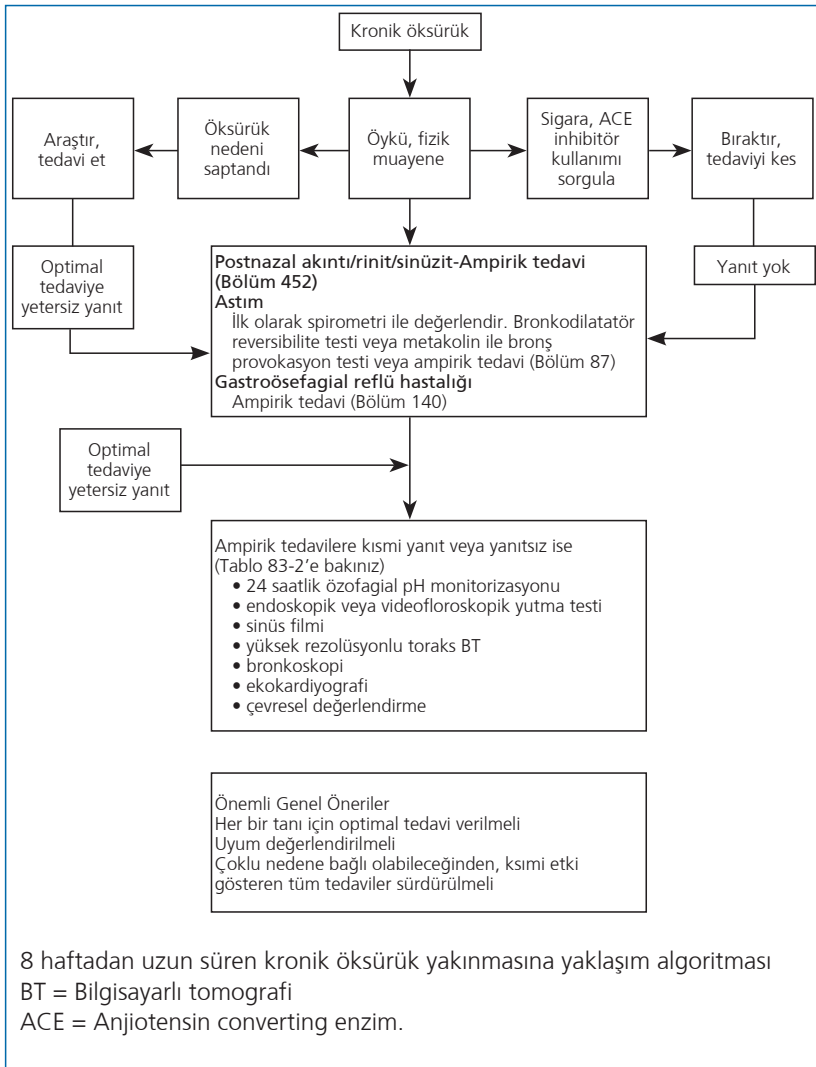
Subakut (3-8 hafta)

- İnfeksiyon sonrası görülen öksürük en sık sebeptir
- Bakteriyel sinüzit
- Astım
- Aspirasyon

Kronik (>8 hafta)

En Sık Sebepler

- Geniz akıntısı,
- Gastro özofageal reflü,
- Astım
- Kronik bronşit,
- Bronşiyektazi,
- ACE inhibitörü kullanımı

Astım Dışında Wheezing Yapan Hastalıklara Yönelik Testler	
Ayırıcı Özellikler	
Üst Hava Yolu Hastalığı Postnazal akıntı sendromu	Postnazal akıntı öyküsü, boğaz temizleme, nazal akıntı, fizik muayenede orofarengeal sekresyonlar veya mukozada kaldırım taşı manzarası
Epiglottit	Farenjitte uyumlu olmayan derecede boğaz ağrısı, endoskopide veya lateral boyun grafisinde supraglottit uyumlu bulgular
Vokal kord disfonksiyonu sendromu	Bronkodilatatörlere semptomatik yanıtızlık, alveoloarterioler oksijen gradyenti artışı olmaksızın wheezing ve stridor olması, akım-volüm eğrisinde değişken ekstratorasik obstrüksiyon, laringoskopide wheezing sırasında paradoksal inspiratuvar veya erken ekspiratuvar addüksiyon, bu sendrom astımı taklit edebilir, egzersizle tetiklenebilir ve sıklıkla astımla birlikte olabilir.
Retrofarengeal apse	Ense sertliği, boğaz ağrısı, ateş, posterior farenkse travma, lateral boyun grafisi veya BT'de şişliğin saptanması
Trakeal kanülasyona bağlı laringotrakeal yaralanma	Endotrakeal veya trakeostomi tüpüyle kanülasyon öyküsü, boyun ve akciğer grafisi, laringoskopi veya bronkoskopide, akım volüm eğrisinde intratorasik veya ekstratorasik değişken obstrüksiyon
Maligniteler	Hemoptizi, tek taraflı ronküs veya akciğer grafisinde lobar kollaps veya bunların kombinasyonları olduğunda akciğer kanseri, adenom, karsinoid tümörlerden şüphelenilmelidir. Tanı bronkoskopi ile doğrulanır.
Anafaksi	Özellikle böcek ısırması, arı sokması sonrasında, ilaç veya intravenöz kontrast madde verilmesi veya aile öyküsü olanlarda ürtiker, anjiyoödem, bulantı, diyare ve hipotansiyonla birlikte ani başlayan wheezing, hipotansiyon
Küçük Hava Yolu Hastalıkları KOAH	Sigara içenlerde eforla nefes darlığı, prodüktif öksürük yakınması. Prodüktif öksürük nonspesifik bir yakınmadır ve diğer öksürük-balgama neden olan hastalıkların dışlanmasıyla KOAH'a bağlı olarak kabul edilmelidir. Vital kapasitenin %80'inden fazlasının atılması için zorlu ekspiratuvar zaman > 4sn'dir, oskültasyonda solunum seslerinde azalma, ronküsler duyulur ve spirometride ekspiratuvar hava akım obstrüksiyonu vardır.
Pulmoner ödem	Akciğerlerde pasif konjesyonla uyumlu öykü ve fizik muayene, ARDS, lenfatik drenajın bozulması, akciğer grafisinde ekokardiyografide, radyonüklid ventrikülografi, kalp kateterizasyonunda anormallikler saptanması
Aspirasyon	Faringeal disfonksiyon veya gastroözefagial reflü hastalığı öyküsü veya riski, modifiye baryumlu özefagografi veya 24 saatlik özefagial pH monitorizasyonunda patoloji olması

(devam ediyor)

Astım Dışında Wheezing Yapan Hastalıklara Yönelik Testler-Devamı	
Ayrırcı Özellikler	
Pulmoner emboli	Tromboemboli öyküsü veya riski, pozitif doğrulayıcı testler
Bronşiyolit	Solunum yolu enfeksiyonu, bağ dokusu hastalığı, transplantasyon, ülseratif kolit öyküsü, sigara içmeyen bir kişide aylardan birkaç yıla kadar devam eden kronik hava yolu obstrüksiyonu olması, solunum fonksiyon testlerinde mikst obstrüktif ve restriktif patern ve hiperinflasyon, akciğer grafisinde ince nodüler infiltrasyonlar eşlik edebilir.
Kistik fibrozis	Prodüktif öksürük, çomak parmak, bronşektazi, Pseudomonas kolonizasyonu veya enfeksiyonu, obstrüktif azospermi, aile öyküsü, pankreas yetmezliği, iki ter testinde > 60 mEq/L saptanması, bazı hastalar erişkin döneme kadar saptanmayabilir. Ter testi nadiren normal olabilir, nazal transepitelial voltaj ölçümleri ve genotiplendirme yapmak gerekebilir.
Karsinoid sendrom	Flushing atakları, sulu diyare, 24 saatlik idrar örneğinde 5-hidroksiindoleaktik asit artışı
Bronşektazi	Prodüktif öksürük, ateş, tekrarlayan pnömoniler, akciğer grafi veya toraks BT'de tipik bulgular olması. Santral bronşektazi saptandığında ABPA düşünülmelidir.
Lenfanjitis karsinomatoza	Nefes darlığı veya önceki malignite öyküsü, plevral sıvıyla birlikte olan veya olmayan retikülonodüler infiltratlar, yüksek rezolüsyonlu toraks BT'de düşündürülen bulgular, bronkoskopik biyopsilerle tanının doğrulanması
Paraziter enfeksiyon	Endemik bir bölgeye seyahat öyküsü olan nonastmatik bir kişide, yorgunluk, kilo kaybı, ateş, periferik eozinofili, akciğer grafisinde infiltratlar, gaitada parazit ve yumurtasının saptanması (nonfilarial nedenler), kanda serolojik testler (filarial nedenler)
ABPA = alerjik bronkopulmoner aspergillozis, ARDS = akut respiratuar distres sendromu, KOAH = kronik obstrüktif akciğer hastalığı, BT = bilgisayarlı tomografi	

Kaynaklar

- Tao Le, Peter Chin-Hong, Thomas E. Baudendistel. Çeviri Editörü: S. Ünal, A. Kılıçarslan. First Aid for the Internal Medicine Boards. Güneş Tıp Kitabevleri, 2012, sf. 604.
- Lee Goldman, Dennis Ausiello. Çeviri Editörü: S. Ünal. Cecil Medicine 23. baskı. Güneş Tıp Kitabevleri, 2011, sf. 592-3.
- İliçin-Biberoğlu-Süleymanlar-Ünal- İç hastalıkları Cilt 1 Güneş Tıp Kitabevleri 2012. Solunum sistemi hastalıklarına yaklaşım. sf. 546.

DİSPNE

Nedenleri

- Kalp nedenli (KKY gibi)
- Akciğer nedenli (KOAİ, astım, intersitisyel akciğer hastalığı gibi)
- Psikojen
- GERD
- Formdan düşme

Dispnenin Ayırıcı Tanısı

	Akut Dispne (Dakikalar ve Saatler)	Kronik Dispne (Günler ve Yıllar)
Akciğer hastalıkları	Pnömoni/bronşit Pulmoner emboli Pnömotoraks Bronkospazm (astım, KOAH) Obstrüksiyon (anafilaksi, aspirasyon)	KOAİ Astım İAH Formdan düşme Pulmoner hipertansiyon
Kalp ve damar hastalıkları	İskemi KKY Kalp tamponadı	Kardiyomiyopati

Kaynaklar

Tao Le, Peter Chin-Hong, Thomas E. Baudendistel. Çeviri Editörü: S. Ünal, A. Kılıçarslan. First Aid for the Internal Medicine Boards. Güneş Tıp Kitabevleri, 2012, sf. 606.
İlçin-Biberoğlu-Süleymanlar-Ünal- İç hastalıkları Cilt 1 Güneş Tıp Kitabevleri 2012. Dispne. sf. 548-9.

WHEEZİNG

Wheezingin Ayırıcı Tanısı

Üst Havayolu Tıkanıklığı		Alt Havayolu Tıkanıklığı
Toraks İçi	Toraks Dışı	
Vokal kordlarda işlev bozukluğu	Trakea stenozu	ABPA
Geniz akıntısı	Yabancı cisim	Astım
Larinks ödemi	Benign tümörler	Aspirasyon
Malignite	Trakeomalazi	Bronşiyolit
Tekrarlayan polikondrit	Malignite	Bronşiyektazi
Wegener granülomatozu		KF
		KOAİ
		KKY
		Parazit enfeksiyonları
		PE

Kaynaklar

Tao Le, Peter Chin-Hong, Thomas E. Baudendistel. Çeviri Editörü: S. Ünal, A. Kılıçarslan. First Aid for the Internal Medicine Boards. Güneş Tıp Kitabevleri, 2012, sf. 607.

İNFEKSİYON HASTALIKLARI AKIL NOTLARI

Referans Kaynaklar Sizin İçin Özetlendi !

MİKROBİYOLOJİNİN İLKELERİ

Gram Pozitif Koklar

- **Kümelere halinde (bazen zincir veya çiftler halinde):** Stafilokoklar
 - Koagülaz (+): S.aureus
 - Koagülaz (-): S.epidermidis, S.saprofiticus
- **Zincir veya çiftler halinde:** Streptokokus
- **Mum alevi (lanset) şeklinde çiftler:** S pnömoni
- **Çiftler halinde:** Enterokoklar

Gram Pozitif Basiller

- **Sporlu ve büyük :** Bacillus, Clostridium
- **Küçük, pleomorfik (difteroidler):** Corynebacterium, Propionibacterium
- **Filamentöz, dallanan, boğumlu:**
 - Aerob: Nocardia
 - Anaerob: Actinomyces
- **Diğer:** Listeria, Lactobacillus, Erysipelothrix

Gram Negatif Koklar

- **Çiftler halinde (diplokok):** Nesseria gonorrhoea, N.meningitis, Moraxella catarrhalis
- **Diğer:** Acinetobacter

Gram Negatif Basiller

- **Enterobacteriaceae (laktosu fermente edenler):** E.coli, Serratia, Klebsiella, Enterobacter, Citrobacter
- **Fermante etmeyenler:** Proteus, Serratia, Edwardsiella, Salmonella, Shigella, Morganella, Yersinia, Acinetobacter, Stenotrophomonas, Psödomonas
- **Anaeroblar:** Bacteriodes, Fusobacterium
- **Fusiform-mekik şeklinde:** Fusobacterium, Capnocytophaga
- **Diğer:** Hemofilus

Aside Dirençli Bakteriler

- Mikobakteriler
- Nocardia (zayıf ve kısmen aside dirençli)

Kaynaklar

Tao Le, Peter Chin-Hong, Thomas E. Baudendistel. Çeviri Editörü: S. Ünal, A. Kılıçarslan. First Aid for the Internal Medicine Boards. Güneş Tıp Kitabevleri, 2012, sf. 454.

SPLENEKTOMİLİ HASTALARA YAKLAŞIM

Dalağın Alınması Sonrası Gelişen Enfeksiyonlarda Etkenler

- Streptococcus pnömoni (%50)
- Neisseria meningitis
- Hemophilus influenza
- Capnocytophaga(kedi veya köpek ile temas)
- Salmonella (Orak hücreli anemi)
- Babesia
- Malarya(Daha şiddetli seyreder)

Önleme

- Elektif splenektomiden 2 hafta öncesine kadar veya ameliyattan 2 hafta sonrası ;
- S. pnömoni, N. meningitis ve H. influenza tip B için aşılama yapılmalıdır
- Ateş olursa en kısa zamanda kullanmak üzere antibiyotik önerilmelidir

Kaynaklar

Tao Le, Peter Chin-Hong, Thomas E. Baudendistel. Çeviri Editörü: S. Ünal, A. Kılıçarslan. First Aid for the Internal Medicine Boards. Güneş Tıp Kitabevleri, 2012, sf. 423.

KATETERLE İLİŞKİLİ İNFEKSİYONLAR

En Sık Nedenler

- Koagülaz negatif stafilokoklar
- S. aureus
- Enterokoklar
- Candida albicans
 - Tedaviye ampirik olarak Vankomisin ile başlanır (MRSA için) komplike olmamış olgularda 10-14 gün tedavi edilir.
 - Komplike olmuş infeksiyonlarda (kateterin çıkarılmasından sonra sebat eden pozitif kan kültürü, endokardit, septik tromboflebit, osteomyelit) 4-6 hafta tedavi verilmelidir.

Kaynaklar

Tao Le, Peter Chin-Hong, Thomas E. Baudendistel. Çeviri Editörü: S. Ünal, A. Kılıçarslan. First Aid for the Internal Medicine Boards. Güneş Tıp Kitabevleri, 2012, sf. 427.

CLOSTRİDİUM DIFFİCİLE KOLİTİ

Bir haftalık antibiyotik tedavisinden sonra ortaya çıkabileceği gibi on hafta sonra bile çıkabilir.

Antibiyotik tedavisi esnasında ortaya çıkan ishal; ilaç yan etkisine de bağlı olabilir (Amoksisilin, Amoksisilin/klavulonat, eritromisin)

Risk Faktörleri

- Antibiyotik kullanımı (Klindamisin, Sefalosporinler, ampisilin)
- Kanser kemoterapisi
- Barsak cerrahisi
- Çoklu organ yetmezliği

Klinikte

- İshal (sulu)
- Karın ağrısı
- Distansiyon
- Ateş
- Lökositoz

Dışkıda lökosit bakmak veya dışkı kültürü yapmak tanıda etkili değildir.

Laboratuvarda

- C. difficile toksinine bakmak gerekir

Tedavide

- Metronidazol (po veya iv) veya po vankomisin

iv vankomisin etkili değildir.

Kaynaklar

Tao Le, Peter Chin-Hong, Thomas E. Baudendistel. Çeviri Editörü: S. Ünal, A. Kılıçarslan. First Aid for the Internal Medicine Boards. Güneş Tıp Kitabevleri, 2012, sf. 428

ENDOKARDİT

- Doğal kapak endokarditi (DKE)
- Prostetik kapak endokarditi (PKE)

Endokardit Sebepleri	
Tip	Sebepler
DKE	Viridans streptokoklar, diğer streptokoklar, S. aureus, enterokoklar.
PKE	S. epidermidis, S. aureus.
IV ilaç kullanımı	S. aureus.
"Kültür- -" endokardit	Yakın zamanda antibiyotik kullanımı. HACEK organizmaları: Haemophilus, Actinobacillus, Cardiobacterium Eikenella, Kingella. Candida ve Aspergillus: IV ilaç kullananlar, uzun süreyle kateteri olanlar, immün sistemi baskılanmış olanlar. Nadir sebepler: Chlamydia psittaci, "ella'lar" (Bartonella, Legionella, Brucella, Coxiella), Whipple hastalığı.

- Hemokültür tanıda önemlidir (%85-95 pozitifdir). En az bir saat arayla üç hemokültür alınmalıdır.
- Transezofageal ekokardiografi(TEE) duyarlılığı %95'tir. Transtorasik eko ise %60-75 duyarlıdır.

Tanı

- İki major
- Bir major üç minör
- Beş minör bulgu varsa tanı konur.

Olası Tanı

- Bir major ve bir minör veya üç minör ölçüt varlığı

Duke Ölçütleri

Major Bulgular

- Pozitif kan kültürü(Farklı yerlerden ve farklı zamanlarda alınmış iki veya daha fazla)
- Yeni bir üfürüm
- Eko da sallanan vejetasyon

Minör Bulgular

- Yatkınlık yaratan durumlar (Kalp kapak hastalığı veya iv ilaç kullanımı)
- Ateş
- Embolik hastalık(Akciğerde veya intrakranial infarklar, mikotik anevrizma, konjoktival kanama, janeway lezyonları)
- İmmünolojik durumlar (Glomerülonefrit, osler nodülü, Roth lekeleri, RF)
- Pozitif kan kültürü (major ölçütlere uymayan)

Tedavi

- DKE: Ampirik olarak Vankomisin+Gentamisin (4-6 hafta) (Kültür sonucu çıkana kadar)
- PKE: Vankomisin+Rifampisin+Gentamisin (6 hafta) (Kültür sonucu çıkana kadar)

Profilaksi

- Prostetik kalp kapağı olanlar
- Enfektif endokardit hikayesi olanlar
- Siyanotik kalp hastalığı olanlar
- Valvulopatisi olan kalp nakli alıcılarına antibiyotik profilaksisi yapılmalıdır

AHA 2007 Kılavuzuna Göre Artık Profilaksi Gerekmeyen Durumlar

- Hipertrofik KMP
- Kapak hastalıkları ve üfürümü
- Kapakçıkta kalınlaşması olan mitral kapak prolapsusu
- Gastrointestinal işlemler için
- Genitoüriner işlemler için

Profilaksi Verilmesi Önerilen İşlemler

- Diş çekimi
- Periodantal işlemler
- Solunum mukozasının insizyonu veya biyopsisi
- Enfekte deri veya kas-iskelet yapılarına yapılacak girişimler
- Enterekoklara bağlı üriner infeksiyonu olan ve idrar yollarına invaziv girişim planlanan hastalar

Kaynaklar

Tao Le, Peter Chin-Hong, Thomas E. Baudendistel. Çeviri Editörü: S. Ünal, A. Kılıçarslan. First Aid for the Internal Medicine Boards. Güneş Tıp Kitabevleri, 2012, sf. 430-2. İlçin-Biberoğlu-Süleymanlar-Ünal- İç hastalıkları Cilt 1 Güneş Tıp Kitabevleri 2012. İnfektif endokardit. sf. 2573-63.

NÖTROPENİK ATEŞ

- Nötropenik bir hastada ($<500/\text{mm}^3$) oral yolla ölçülen ateş ≥ 38.3 °C veya 1 saatten fazla >38 °C olması şeklinde tanımlanır.

Tedavi

Yüksek Riskli Hastalar

- Hastaneye yatırılır ve iv antibiyotik verilir (Sefepim, Seftazidim, imipenem veya meropenem+-aminoglikozid+-vankomisin)

Düşük Riskli Hastalar

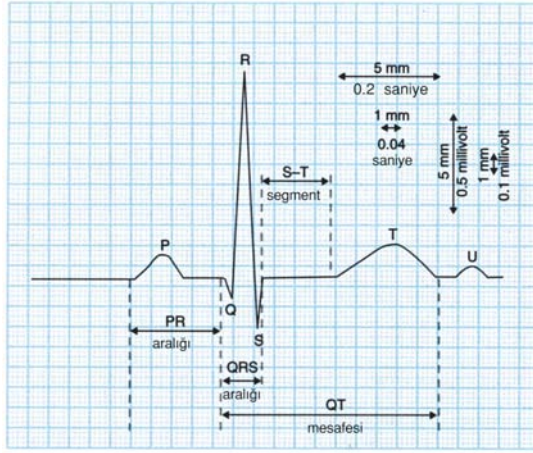
- Ampirik po antibiyotik ile ayaktan izlenebilecek hastalar:
 - Yaş <60 olanlar
 - Nonsemptomatikler veya hafif semptomlular
 - KOAH olmayan
 - Önceden mantar infeksiyonu anemnezi olmayanlarda
 - Solid tümörü olanlar
 - Ateş başladığında hastane dışında olanlar (Eğer tıbbi bakıma gerektiğinde hızla ulaşabileceklerse ayaktan izlenebilir)

KARDİYOLOJİ AKIL NOTLARI

Referans Kaynaklar Sizin İçin Özetlendi !

EKG

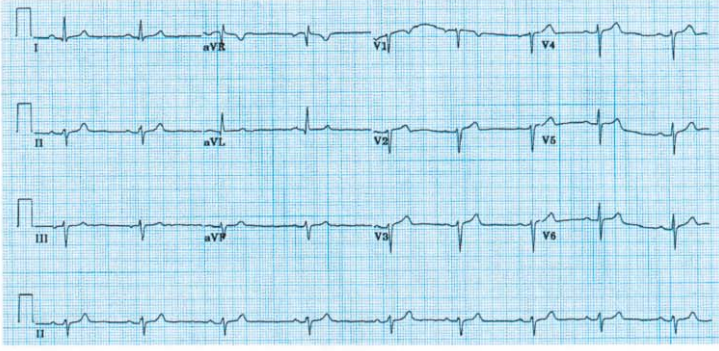
Normal bir elektrokardiyogramın (ECG) yazılımı. Sinoatriyal nod depolarizasyonu yüzey ECG'de görülemez; P dalgası atriyal mekanik kasılmaya karşılık gelir. PR aralığı atriyal kas, atrioventriküler nod, ve His-Purkinje sistemi boyunca iletimi gösterir. QRS kompleksi ventrikül kasi depolarizasyonunu yansıtır. ST segment ve T dalgası ventriküler repolarizasyona karşılık gelir. Atriyal repolarizasyon da olur, fakat sinyal düşük amplitüdüldür ve QRS kompleksi içine gömülmüştür. Çizgilere dikkat ediniz. Yatay aksta, her bir 1 mm çizgi ("küçük" kutu) 0.04 saniyeyi (40 msn) ifade eder; bir "büyük" kutu ise 0.2 saniyeyi (200 msn) ifade eder. Dikey aksta, 1 mm ("küçük" kutu) 0.1 mV'a karşılık gelir; 10 mm (iki "büyük" kutu) bu nedenle 1 mV'u gösterir.

Normal Elektrokardiyografik Aralıklar

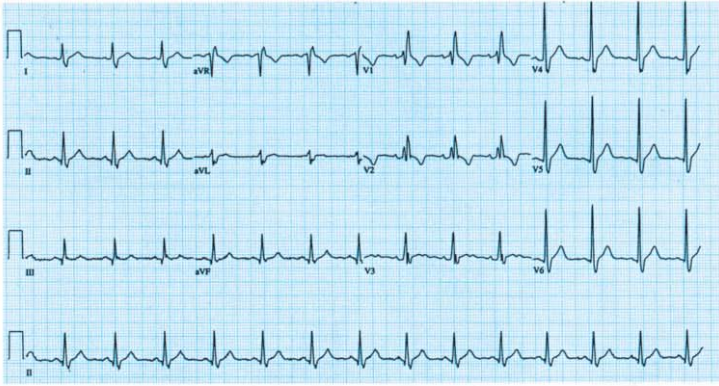
Kalp hızı	dakikada 50-100 atım
P dalga süresi	<0.12 saniye (120 msn)
PR aralığı	0.09 (90 msn)- 0.20 sn (200 msn)
QRS süresi	0.07 (70 msn)-0.11 sn(110 msn)
QTc	0.44 sn (440 msn)
QRS aksı	-30'dan +100 dereceye kadar

Fasikül ve Dal Blokları

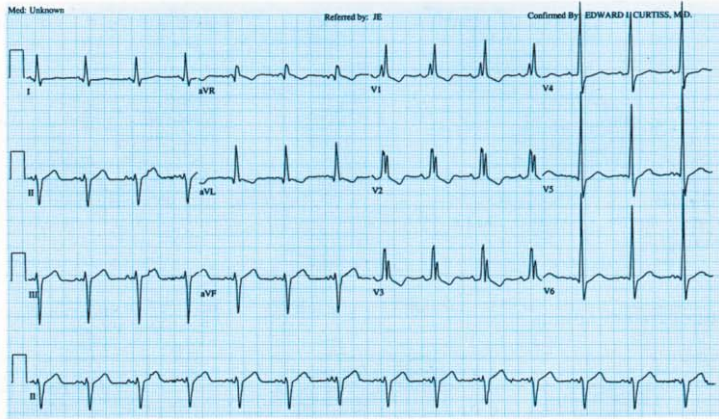
	QRS Süresi	Aks	QRS Morfolojisi	ST Segment ve T Dalgaları
LAFB	<0.12 sn (120 msn)	<-45 derece	Prekordiyum boyunca gecikmiş geçiş qR I, AVL II, III, AVF'de rS	Normal
LPFB	<0.12 sn (120 msn)	>+120 derece	Prekordiyum boyunca gecikmiş geçiş rS I, AVL II, III, AVF'de qR	Normal
RBBB	≥0.12 sn (120 msn)	Normal	V ₁ 'de (ve genellikle V ₂ 'de) rsr', rSR', rSR'; V ₆ ve I'de geniş S	V ₁ ve V ₂ uyumsuz
LAFB ile RBBB	≥0.12 sn (120 msn)	<-45 derece	V ₁ 'de (ve genellikle V ₂ 'de) rsr',rsR', rSR'; V ₆ ve I'de geniş S	V ₁ ve V ₂ uyumsuz
LPFB ile RBBB	≥0.12 sn (120 msn)	>+120derece	V ₁ 'de (ve genellikle V ₂ 'de) rsr',rsR', rSR'; V ₆ ve I'de geniş S	V ₁ ve V ₂ uyumsuz
LBBB	≥0.12 sn (120 msn)	Normal veya LAD	V ₁ 'de (S geniş ve çentikli) rS veya QS; V ₆ , I, AVL'de q ile birlikte geniş çentikli R	V ₁ ve V ₆ uyumsuz

A

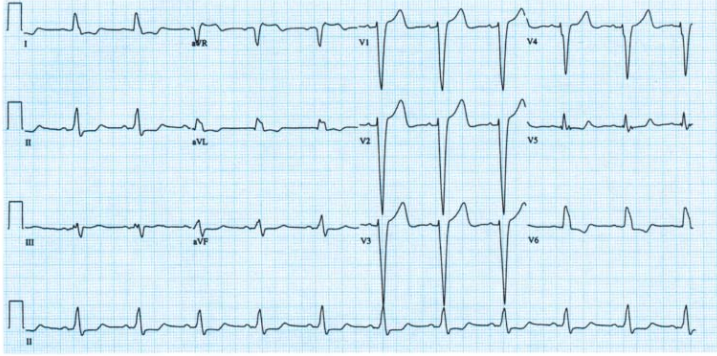

B

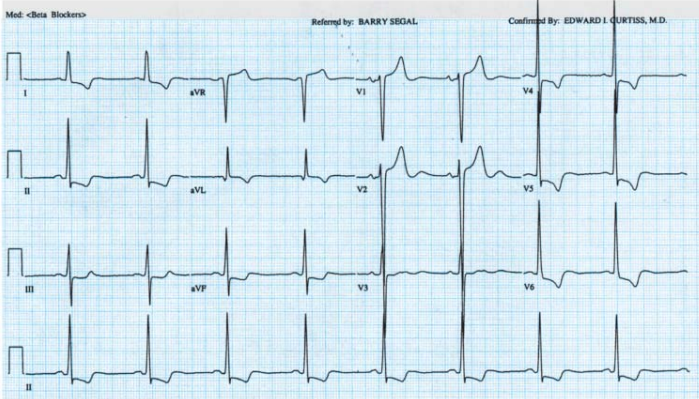
C

Fasikül ve dal bloğu. **A**, Sol ön fasikül bloğu (LAFB). Sol aks sapması vardır; aks yaklaşık olarak -60 derecedir. QRS süresi normaldir, ve prekordiyal derivasyonlar boyunca R dalgasında bir gecikme vardır (geç geçiş). Derivasyon I ve AVL' de küçük q dalgaları ve derivasyon II, III, ve AVF' de küçük r dalgaları vardır. **B**, Sağ dal bloğu (RBBB). V1 derivasyonunda bir rsR' paterni ve V6 derivasyonunda geniş bir terminal S dalgası ile QRS genişlemiştir. Sağ prekordiyal derivasyonlarda, ST segmentleri aşağıya doğru eğilimlidir, ve T dalgaları QRS kompleksi ile uyumsuzdur. Aks normaldir ve normal septal aktivasyon bulguları (V6 derivasyonunda q dalgaları) vardır. **C**, RBBB ve LAFB. RBBB için tanınan özelliklere ek olarak, -60 dercelik bir aks vardır.

D

D, Sol dal bloğu (LBBB). Derivasyon I, AVL, ve sol prekordiyal derivasyonlarda yayılmış, çentikli bir kompleksle birlikte QRS genişlemiştir. Sağ prekordiyal derivasyonlarda küçük r dalgaları ve yayılmış, derin S dalgaları vardır. LBBB ile birlikte, aks genellikle normal veya sola doğru sapmıştır. Prekordiyum boyunca ST segmentler ve T dalgaları QRS kompleksi ile uyumsuzdur.

Sol ventrikül hipertrofisi. Sağ prekordiyal derivasyonlarda belirgin S dalga amplitüdüne ve sol prekordiyal derivasyonlarda R dalga amplitüdüne dikkat ediniz. Ekstremitte derivasyonlarında olduğu gibi, sol prekordiyal derivasyonlarda da repolarizasyon anormallikleri vardır. Bu 76 yaşındaki hipertansif adamda, V3'deki S dalga amplitüdü (2.4 mV) artı AVL'deki R dalga amplitüdü (1.0 mV) toplam 3.4 mV, Cornell voltaj kriterini kolaylıkla sağlamaktadır. Ayrıca sinüs bradikardisi (dakikada 50 atım) vardır.

Düşük Qrs Voltajı Nedenleri

- Normal değişkenlik
- Perikardiyal efüzyon
- Miyokard infarktüsü
- Kardiyomyopati
- Hipotiroidizm
- Obezite
- Sarkoidoz
- Amiloidoz
- Kronik obstrüktif akciğer hastalığı
- Anazarka

Kaynaklar

- Tao Le, Peter Chin-Hong, Thomas E. Baudendistel. Çeviri Editörü: S. Ünal, A. Kılıçarslan. First Aid for the Internal Medicine Boards. Güneş Tıp Kitabevleri, 2012, sf. 91.
- Lee Goldman, Dennis Ausiello, Çeviri Editörü: S. Ünal. Cecil Medicine 23. baskı. Güneş Tıp Kitabevleri, 2011, sf. 321-6.

NONİNVAZİV KALP TESTLERİ

Stres Ekokardiografisi

- İstirahat ekosu normal, İskemik kalp hastalığını düşündüren bulgu veya semptomları olan hastalarda bölgesel duvar hareket bozukluklarını araştırmak için kullanılır. Egzersiz veya dobutamin ile stres oluşturulur.
- Dobutamin HT olan veya aritmisi bulunanlarda verilmez.

Kadınlarda yalancı pozitif efor testi sıktır.

Transözefageal Eko (TEE)

- Özellikle kalbin arkasındaki yapıları görebilmek amacıyla özefagusa küçük bir USG probu yerleştirilerek yüksek çözünürlüklü görüntüler elde edilmesini sağlar.
- Sık endikasyonları arasında sol atriyumda trombüslerin, kapakçıklardaki ve jetasyonların ve aort disseksiyonunun saptanması yer alır.

Myokart Perfüzyon Sintigrafisi

- Egzersiz veya ilaçla (dipiridamol veya adenozin) oluşturulan koroner vazodilatasyon, sağlıklı koroner arterler tarafından beslenen myokarda kan akımını artırır. Anlamlı tıkanıklık varsa bu gerçekleşmez. Bu ilaçlar KOAH' lılarda kontrendikedir.
- İlk görüntülemeye (stres) perfüzyon bozukluğu 3-24 saat sonraki tekrar görüntülemeye düzelmışse bölgenin muhtemelen hala canlı olduğu düşünülür.
- Kalıcı bir bozukluk myokardta skar dokusu geliştiğini düşündürür. Ek canlı miyokard dokusu varlığını araştırmak amacıyla 24 saat sonra yapılabilir.

Kardiyak Kateterizasyon Endikasyonları

- Kalp yetersizliği
- Pulmoner hipertansiyon
- Kalp kapak hastalığı şüphesi
- Doğuştan kalp hastalıkları

SIK GÖRÜLEN HASTALIKLARIN TARANMASI AKIL NOTLARI

Referans Kaynaklar Sizin İçin Özetlendi !

HİPERLİPİDEMİ TARAMASI

Hiperlipidemi aşağıdaki hastalıklar için risk faktörüdür.

- Koroner arter hastalığı (KAH)
- İnme
- Periferik arter hastalığı

Koroner arter hastalığı için diğer risk faktörleri şunlardır:

- Yaş (E>45 K>55)
- Sigara
- Hipertansiyon
- Erken yaşta gelişen koroner arter hastalığı için aile hikayesi
- HDL<40 (HDL>60 ise koruyucu)
- LDL yüksekliği
- Diabetes mellitus: KAH risk faktörü eşdeğeridir
- Semptomatik koroner dışı aterosklerotik hastalık (Karotis darlığı, periferik arter hastalığı, abdominal aort anevrizması): KAH risk faktörü eşdeğeridir.

Hiperlipidemi taraması kimlere yapılmalıdır?

- Eğer KAH için risk faktörü yoksa:
- E>35 yaş, K>45 yaş ise
- Diğer major risk faktörleri varsa >20 yaş genç erkekler
- >20 yaş için 5 yılda bir tarama önermektedir.
- >65 yaş için tarama öneren kanıtlar yetersizdir.

Tedavi

- Önce yaşam tarzı değişikliği önemlidir ki şunları kapsar:
- Doymuş yağlar ve kolesterolden fakir, liften zengin diyet
- Bitkisel stanol/steroller 2gr/gün
- Kilo kontrolü
- Fiziksel aktivite artışı
- Gereken hasta grubunu kolesterol düşürücü ilaçların verilmesi

Hiperlipidemi Tedavisinde Kullanılan İlaçlar						
İlaç Sınıfı	Örnekler/Yorumlar	LDL	HDL	TG	Uygulamalar	Yan Etkiler
HMG-CoA redüktaz inhibitörleri	“Statinler” (örneğin; atorvastatin, simvastatin, pravastatin).	↓↓	↑	↓	Lipid düşürücü tedavi gereksinimi olan hastaların çoğunda klinik kardiyovasküler olay riskini azaltmak amacıyla kullanılan birinci basamak ilaçlardır. Birincil olarak LDL'yi düşürür.	KCFT'de yükselme, miyozit; Miyozit fibratlar ve muhtemelen niasin ile birlikte bir statin kullanıldığında daha siktir. KCFT ve CK takibi yapınız.
Niasin (nikotinik asit)		↓	↑↑	↓↓	HDL'yi yükseltir; TG ve LDL'yi düşürür (lipid profili üzerinde ideale yakın etkiler).	Flushing kullanımını kısıtlar (> %50 hastada görülür). Gut ve PÜH'te alevlenmeler; karaciğer enzimleri ve kan şekerinde yükselmelere sebep olabilir.
Fibratlar	Gemfibrozil, fenofibrat.	↓	↑	↓↓	Hipertrigliseridemi.	Safra taşları, hepatit, miyozit (özellikle statinlerle birlikte kullanıldığında).
Safra asidi bağlayıcı reçineler	Kolestiramin.	↓↓	↑	↑	Sadece LDL'yi tedavi etmek için kullanılır. Gebelikte güvenli olan tek lipid düşürücü ilaçtır.	Gı şikayetler (ışıknlık/gaz, kabızlık); yağda çözünen vitaminlerin ve bazı ilaçların emiliminde bozulma; TG yüksekliğinin artması.
Ezetimib	Barsaklardaki kolesterol taşıyıcısını inhibe eder.	↓	↑	↓	Yüksek LDL'yi tedavi etmek için kullanılır. Sıklıkla tek bir statin ile LDL hedefine ulaşılamadığında bir statin ile birlikte kullanılır.	Statinlerle birlikte kullanıldığında transaminazlarda yükselme.

LDL Hedefleri ve Tedaviye Başlama Eşik Değerleri^a

Risk Sınıfı	Tanım	LDL Hedefi	TYD Başla ^b	İlaç Tedavisi Başla
Yüksek risk	KAH veya KAH risk eşdeğerleri (10 yıllık risk >%20)	<100 mg/dL (isteğe bağlı hedef <70 mg/dL)	<100 mg/dL (isteğe bağlı hedef <70 mg/dL)	≥100 mg/dL (<100 mg/dL: ilaç seçeneklerini değerlendirir)
Hafifçe yüksek risk	İki veya daha fazla risk faktörü (10 yıllık risk % 10-20)	<130 mg/dL	<130 mg/dL	≥130 mg/dL (100-130 mg/dL: ilaç seçeneklerini değerlendirir)
Orta derece risk	İki veya daha fazla risk faktörü (10 yıllık risk <%10)	<130 mg/dL	<130 mg/dL	≥160 mg/dL
Düşük risk	0-1 risk faktörü	<160 mg/dL	<160 mg/dL	≥190 mg/dL (160-189 mg/dL: LDL düşürücü ilaç tedavisi isteğe bağlıdır)

^aATP III, 2004 önerilerinden alınmıştır.

^bTedaviye yönelik hayat tarzı değişiklikleri (TYD) yağdan fakir, liften zengin diyeti; kilo kontrolünü ve egzersizi içerir.

Kaynaklar

Tao Le, Peter Chin-Hong, Thomas E. Baudendistel. Çeviri Editörü: S. Ünal, A. Kılıçarslan.
First Aid for the Internal Medicine Boards. Güneş Tıp Kitabevleri, 2012, sf. 25-7.
The United States Preventive Services Task force –USPSTF
The National Cholesterol Education Program adult treatment Panel III

DIABETES MELLİTUS TARAMASI

Tarama yaşı >45

Risk faktörü varsa daha erken yaşta yapılabilir

Tanı: AKŞ> = 126mg/dl

DM semptomları (poliüri, polidipsi, kilo kaybı) ile rastgele bakılan şekerin >=200mg/dl olması

OGTT: 2. saat şekeri > = 200mg/dl olması

AKŞ: 110-126 mg/dl ise Bozulmuş açlık glikozu

HbA1c standardizasyon olmaması nedeniyle ADA tanı kriterleri arasında yoktur.

(Diğer kaynaklarda HbA1c >6.5 ise DM, HbA1c>5.7 ise preDM olarak kabul edilmektedir)

Kaynaklar

Tao Le, Peter Chin-Hong, Thomas E. Baudendistel. Çeviri Editörü: S. Ünal, A. Kılıçarslan.
First Aid for the Internal Medicine Boards. Güneş Tıp Kitabevleri, 2012, sf. 25.
American Diabetes Association – ADA Diabetes kriterleri

KANSER TARAMASI

USPSTF Kanser Tarama Kılavuzları

	Meme	Kolon	Serviks	Prostat	Akciğer
Hedef nüfus	Tüm kadınlar.	Tüm kadın ve erkekler.	Cinsel ilişkide bulunmuş ve serviksi olan tüm kadımlar.	Tüm erkekler.	Sigara içenler, diğer yüksek riskli kişiler (örneğin; KOAH, asbest maruziyeti, İPF)
Önerinin derecesi ^a	B	A	A	I	I
Başlama yaşı	40	50	Cinsel etkinliğin başlangıcından sonra üç yıl içinde veya 21 yaşından sonra, hangisi daha önceyse.	Fayda görmesi en muhtemel olanlar 50 yaş üzerindeki erkeklerdir.	Öneri yok.
Kesme yaşı	Özel bir yaş yok. Eğer eşlik eden ciddi bir hastalığı yoksa >70 yaş kadımlarda bile hala faydalı olabilir.	Özel bir yaş yok. Komorbid durumlar yaşam beklentisini sınırladığında (<5 yıl) kesilmesi düşünülebilir.	Eğer düzenli tarama sonucunda normal sonuçlar varsa ve ayrıca yüksek risk yoksa 65 yaşında.	>70 yaş erkeklerin ve <10 yıl yaşam beklentisi olanların fayda görme ihtimali düşüktür.	Öneri yok.
Tarama yöntemi	KMM ile birlikte veya tek başına mamografi	Dışkıda gizli kan testi (DGKT) veya fleksibil sigmoidoskopi (+/- DGKT) veya kolonoskopi veya çift kontrastlı baryumlu kolon grafisi (ÇKKG). Her birinin farklı riskleri ve avantajları vardır; kesin olarak en iyi test yok.	Pap smear. HPV testi de dahil olmak üzere yeni yöntemlerin kullanımını önermek veya önermemek için veriler yetersizdir.	PSA ve/veya DRM (Dijital Rektal Muayene)	Düşük doz BT, göğüs grafisi ve balgam sitolojisi kullanımı önerilmiştir. Devam eden randomize çalışmalar muhtemelen her birinin risklerini ve yararlarını netleştirecektir.

(devam ediyor)

ÖNEMLİ HATIRLATMALAR AKIL NOTLARI

Referans Kaynaklar Sizin İçin Özetlendi !

Hipofiz Hiperfonksiyonlarını Değerlendiren Testler

Hormon	Test	Test
BH	Bazal IGF-1 Oral glukoz supresyon testi: 75g glukoz içirilir. -30, 0, 30, 60, 90, 120 dakikalarda BH ölçülür.	IGF-1 ↑ ise yaş ve beslenme durumu göz önüne alınarak değerlendirilir. IGF-1 ↑ ise akromegali Normallerde BH < 1 µg/L'e iner. Akromegali ise paradoks olarak ↑
PRL	Bazal PRL düzeyleri	PRL > 200 µg/L ise prolaktinom PRL düzeyleri 20-100 µg/L ise diğer hiperprolaktinemi sebepleri düşünülmelidir.
ACTH	24 saatlik idrarda serbest kortizol Bir gecelik deksametazon (DXM) supresyon testi saat 2300'te 1 mg DXM po verilir. Ertesi gün 800'de plazma kortizolu bakılır Düşük doz DXM supresyon testi: 2 gün süreyle 6 saatte bir 0,5 mg DXM po verilir. 2. gün 24 saatlik idrar toplanır (17 OH steroid için) 3. gün sabah 800'de kortizol ve ACTH için kan alınır. Normalde: 17-OH < 4mg/24 saat serbest kortizol < 20 µg/24 saat serum kortizol < 5 µg/dL kortizol yapımında supresyon yoksa hastada Cushing sendromu düşünülmür. Yüksek doz DXM supresyon testi: DXM 6 saatte bir po 2mg verilir. 2. gün idrar toplanır (serbest kortizol ve 17-OH steroid için) 3. gün sabah 800'de kortizol ve ACTH için kan alınır	İdrarda artmış serbest kortizol, Cushing sendromunu düşündürür, fakat buna neden olan başka sebepler de vardır. Normalde sabah kortizolu < 5 mg/dL altında bulunur, Cushing sendromunda plazma kortizolünde supresyon görülmez. Bir çok nedenle de supresyon görülmeyebilir. Normalde: 17-OH < 4 mg/24 saat serbest kortizol < 20 µg/24 saat serum kortizol < 5 µg/dL kortizol yapımında supresyon yoksa hastada Cushing sendromu düşünülmür. Cushing sendromunun ayırıcı tanısı için yapılır. 17-OH steroidde %50 veya daha fazla supresyon veya idrar serbest kortizolünde %90 veya daha fazla supresyon varsa Cushing hastalığı düşünülmelidir. Supresyon %50 den azsa ektopik ACTH veya adrenal adenom olarak bilir. ACTH düzeyleri düşükse adrenal adenom düşünülmür

(devam ediyor)

Hipofiz Hiperfonksiyonlarını Değerlendiren Testler (Devamı)

Hormon	Test	Test
TSH	CRH testi: koyun CRH 1 µg/kg iv verilir ve ACTH, kortizol için -15, 0, 15, 30, 60, 90 ve 120 dakikalarda kan alınır Petrozal sinüs ACTH örnek incelenmesi: Inferior petrozal sinüs bilateral kateterize edilir. Plazma ACTH ile eş zamanlı periferik kan ACTH'u alınır. CRH stimülasyonu uygulanabilir Bazal tiroid fonksiyon testleri Serbest a-subünite düzeyi	Cushing hastahgında ACTH %50, kortizol %20 artar. Adrenal adenomda ACTH baskılanmıştır. Ektopik ACTH'da bazal ACTH ve kortizol düzeyleri yüksektir ve CRH'dan etkilenmezler Cushing hastahgında: Petrozal sinüs/periferik ACTH >2, ektopik ACTH'da petrozal sinüs /periferik ACTH < 1,5'tir. CRH sonrası Cushing h. en az 3 olur, ektopik Cushing artmaz. sT3 ↑, sT4↑, TSH N veya ↓: TSH salgılayan hipofiz tümörü uygunsuz TSH sekresyonu yapan diğer nedenler. Uygunsuz TSH yüksekliği ve serbest a-subünite yüksekliği ↑ TSH salgılayan hipofiz tümörü
FSH ve LH	Bazal FSH, LH, testosteron TRH testi: TRH 200 µg iv verilir. FSH, LH, FSH , ve LH-, subuniteleri için 0, 20, 60 dakikalarda kan alınır	Erkeklerde LH ↑ ve testosteron ↑: LH salgılayan tümörler. LH ve testosteron ↓- normal ve primer gonadal yetersizlik yoksa: FSH salgılayan tümör. Kadınlarda menstrüel siklus ve menopozdaki hormon değişiklikleri nedeniyle hormon yüksekliğini değerlendirmek zordur LH, FSH ve bunların serbest, subunitelerinde artış gonadotropin salgılayan adenomu düşündürür

Hipofiz Yetersizliğini Değerlendiren Testler

Hipofiz Yetersizliğini Değerlendiren Testler		
Hormon	Test	Test
BH	İnsülin tolerans testi: Kısa etkili insülin (0,05-0,15U/kg) iv verilir, -30, 0, 30, 45, 60, 90 dakikada kan alınır, BH ve glukoz ölçülür. L- dopa testi: 10 mg/kg po verilir. BH 0', 30', 60', 120', ölçülür. L-arjinin testi: 0,5 g/kg iv 30 dakikanın üzerinde verilir.	Glukoz <40mg/dL iken BH> 5 µg/L ise BH cevabı iyidir. Yaşlılarda, felçlilerde iskemik hastalığı olanlarda yapılmaz. Glukoz < 40 mg/dL iken BH> 5 µg/L ise BH cevabı iyidir. Normal yanıt: GH>7 mg/L verilir. 0, 30, 60, 120 dakikalarda BH ölçülür.

Arter Kan Gazları (AKG'leri)

Normal AKG Sonuçları (ABD ölçüm sistemine göre)

pH	PaO ₂	PaCO ₂	O ₂ doygunluğu	HCO ₃	Baz Fazlası
7,35-7,45	80-100 mm Hg	35-45 mm Hg	%95-100	21-28 mEq/L	-2 ile +2 (mEq/L)

Normal AKG Sonuçları (ABD ölçüm sistemine göre)

pH	PaO ₂	PaCO ₂	O ₂ doygunluğu	HCO ₃	Baz Fazlası
7,35-7,45	10,6-12,6 kPa	4,66-5,98 kPa	%95-100	21-28 mmol/L	-2 ile +2 mmol/L

Kritik Düzeyler: pH: <7,25 veya >7,55; • PaCO₂: <20 veya >60; • PaO₂: <45; • HCO₃: <15 veya >40; • Baz Fazlası ± 3 mEq/L

- Kan örneğini havayla temas etmeyen heparinize enjektöre alınız. Sulu buz içinde hemen laboratuara gönderiniz.
- AKG'leri asit-baz dengesi ve kandaki O₂ ve CO₂ düzeyleri hakkında bilgi verir.
- AKG sonuçları azalmış O₂ düzeyleri (hipoksi), azalmış veya artmış CO₂ düzeyleri (hipo- veya hiperkapni), asidoz (düşmüş pH), alkaloz (yükselmış pH) ve kompensasyonun derecesini gösteren sonuçlar verebilir.

Tb AKG'ler solunum yetmezliği tanısı ve şiddetini ölçmek ve solunum işlev bozukluğu, kalp yetmezliği, böbrek veya karaciğer yetmezliği, travma, çoklu sistem yetmezliği, diabetik ketoasidoz, sepsis vb. durumlarda ölçülür.

- Arter kan gazları sonuçları kritik düzeye yaklaşan hasta acil müdahale gerektirir. Hekim ve solunum terapisti haberdar edilir.

Çeşitli SSS Hastalıklarında BOS Özellikleri

Tanı	KK (µL'DE)	BK (µL'DE)	Glukoz (mg/dL)	Protein (mg/dL)	Açılış Basıncı (cm H ₂ O)	Açılış Basıncı (cm H ₂ O)
Normal ^a	<10	<5	Serumun ~2/3'ü	15-45	10-20	Berrak
Bakteriyel menenjit	Normal	↑ (PMN)	↓	↑	↑	Bulanık
Aseptik/ viral menenjit, ensefalit	Normal	↑ (lenfo) ^b	Normal	Normal veya ↑	Normal veya ↑	Genellikle berrak
Kronik menenjit (tbc, fungal)	Normal	↑ (lenfo) ^b	↓	↑	↑	Berrak veya bulanık
Spiroketlere bağlı menenjit (sifiliz, Lyme hastalığı)	Normal	↑ (lenfo) ^b	Normal	↑	Normal veya ↑	Berrak veya bulanık
Komşuluk ilişkisi ^c	Normal	Değişken	Normal	Normal veya ↑	Normal veya ↑	Genellikle berrak
SAK, serebral kontüzyon	↑↑	↑	Normal	↑↑	Normal veya ↑	Sarı veya kırmızı

^aTravmatik LP'de genellikle 1 BK/800 KK ve 1 mg protein/1000 KK oranları korunur.

^bErken dönemlerde PMN hakimiyeti olabilir.

^cBeyin abseleri, epidural abseler, vertebra osteomyeliti, sinüzit/mastoidit, septik trombus ve beyin tümörlerinde görülebilir.

AKG Sonuçlarını Anlamak ve Analiz Etmek

PaO₂

- Oksijen içeriğinin dolaylı yoldan ölçümünü sağlar. Oksijenin kandaki kısmi (parsiyel) basıncını ölçer.

SaO₂ (Oksijen Doygunluğu)

- Kandaki oksijen içeriğini yüzde olarak gösterir.

Baz Fazlası/Açığı

- Hesaplanarak bulunan bir değerdir. Kandaki tamponlayıcı anyonların sayısını gösterir ve hastanın asit-baz dengesinin metabolik bileşenini yansıtır.

pH

- Hidrojen iyon derişimini gösterir. Birincil olarak bikarbonat iyonlarının (HCO₃⁻) karbonik asite (H₂CO₃⁻) olan oranı ile kontrol edilir. Vücut kan pH'sındaki çok küçük değişikliklere dayanabilir. Bu sınırların dışına çıkan değişiklikler, yaşamsal önemi bulunan proteinlerin yapısal bütünlük ve işlevlerini kaybetmeleri nedeniyle koma ve ölüme yol açar.
 - Asidoz ve alkaloz kan pH'sını değiştiren olayları tanımlanır.
 - Metabolik asidoz, metabolik alkaloz, solunumsal asidoz ve solunumsal alkaloz pH'nın değiştiği dört yoldur. Bir olguda genellikle iki olay birlikte görülür; örneğin bir metabolik asidoz ile solunumsal alkaloz birlikte bulunur. Bunlardan bir olay baskın iken diğeri kısmen kompanse haldedir.
 - Metabolik olaylarda kandaki bikarbonat derişimi değişir. Bikarbonat böbrekler tarafından denetlenen bir bazdır. Bikarbonatta bir azalma metabolik asidoza neden olurken artışı metabolik alkaloz ile sonuçlanır.
 - Solunum olaylarında kan pH'ı karbon dioksit (CO₂) düzeyinden etkilenir. CO₂'in pratik olarak bir gaz olmasına karşın bu madde solunumsal bir asit olarak kabul edilir (soluk verme ile atılabilen tek asittir). Bu madde hücre metabolizmasının bir atık ürünüdür ve atılması için kanla akciğerlere taşınır. Akciğerlerin bunu atamaması halinde CO₂ düzeyi yükselir. Kanda yükselen CO₂ düzeyleri solunumsal asidoz ile sonuçlanır. Karbon dioksit düzeyinin düşmesi solunumsal alkaloz yapar.
1. AKG sonuçlarını analiz ederken yapılması gereken ilk basamak pH değerlendirilmesidir: Alkaloz mu asidoz mu var?

PaCO₂

- Kandaki karbon dioksinin kısmi (parsiyel) basıncını ölçer. CO₂ miktarı akciğerler tarafından kontrol edilir ve dolayısı ile PCO₂ akciğerlerin ne ölçüde yeterli ventilasyon yaptığının bir ölçümüdür.
- AKG analizinde ikinci basamakta kanın PaCO₂'ı saptanır. 45mm Hg'den büyük değerler solunumsal asidozu veya CO₂ tutulumunu; 35 mm Hg'den az olan değerler ise solunumsal asidozu gösterir veya CO₂'in fazlası hiper-ventilasyonla kaybedilmiştir

HCO₃⁻

- Kandaki bikarbonat iyon derişimini göstermekte olup bu derişimi böbrekler düzenlemektedir. Bu madde kan pH'sı ile doğrudan ilgilidir.